

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**DEFTER BEYAN SİSTEMİ İLE e-DEFTER SİSTEMİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI VE TOKAT İLİNDEKİ MESLEK
MENSUPLARININ SİSTEMLERE YÖNELİK
DEĞERLENDİRMELERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet Melih SAĞIROĞLU

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜL

TOKAT – 2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜL danışmanlığında hazırlamış olduğum “Defter Beyan Sistemi ile e-Defter Sisteminin Karşılaştırılması ve Tokat İlindeki Meslek Mensuplarının Sistemlere Yönelik Değerlendirmeleri” adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

23/02/2023

Muhammet Melih SAĞIROĞLU

JÜRİ KABUL VE ONAY

Muhammet Melih SAĞIROĞLU tarafından hazırlanan “Defter Beyan Sistemi ile e-Defter Sisteminin Karşılaştırılması ve Tokat İlindeki Meslek Mensuplarının Sistemlere Yönelik Değerlendirmeleri” adlı tez çalışmasının savunma sınavı/.../...tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Doç. Dr. Mihriban COŞKUN ARSLAN:

.....

Dr. Öğr. Üyesi Nurettin KOCA

.....

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜL

.....

ONAY

...../...../.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen başta danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜL'e, özellikle fikirleri ile bana yol gösteren Doç. Dr. Mihriban COŞKUN ARSLAN'a, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İşletme Bölümü'nde beraber lisans eğitimi aldığım, mezuniyet sonrasında hiç kopmadığımız her zaman TOGÜ'lü olma bilinciyle üniversitemiz ve öğrencileri için beraber çalışmalar yaptığımız Öğr. Gör. Erdem KANIŞLI'ya çok teşekkür ederim.

Her zaman ve her koşulda yanımda olan aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

Bu Çalışmada Tokat ilinde faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin e-dönüşüm kapsamında hayata geçirilen Defter Beyan Sistemi ve e-Defter Sistemlerine yönelik değerlendirmelerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarına online anket uygulanmıştır. Anketler Tokat Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı mesleğe aktif devam eden 174 meslek mensubundan basit tesadüfî örneklem yöntemi ile seçilen 101 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve 1 Yeminli Mali Müşavire online anket uygulanmıştır. Anket verileri SPSS paket programında analiz edilmiştir. Anket formunun birinci ve üçüncü bölümü için betimsel istatistikler, ikinci bölümü için açıklayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Anket güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alfa katsayısı ile ölçülmüş olup, Bağımsız İki Örneklem T-Testi, Tek Yönlü Varyans analizi ile test edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensupları Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemi arasında yapılan kıyaslamada Defter Beyan Sisteminin e-Defter Sistemine göre daha kullanışlı olduğunu belirtmiş olmalarına rağmen, her iki sistemin de beklentilere cevap veremediği, Gelir İdaresi Başkanlığının tarafından kullanıcı geri dönüşlerine ve sistem arızaların yönelik sürekli güncellemeler yapılsa da gelinen noktada sistemlerin hala ciddi eksikliklerin olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Defter Beyan Sistemi, e-Defter, e-dönüşüm, Muhasebe Meslek Mensupları

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the evaluations of Certified Public Accountants and Sworn-in Certified Public Accountants operating in the province of Tokat regarding the Ledger Statement System and e-Ledger Systems implemented within the scope of e-transformation.

An online questionnaire was applied to the professionals operating in the province of Tokat. Questionnaires An online questionnaire was applied to 101 Certified Public Accountants and 1 Certified Public Accountant selected by simple random sampling method from 174 active professionals registered in Tokat Chamber of Certified Public Accountants. The survey data were analysed in the SPSS package program. Descriptive statistics were used for the first and third parts of the questionnaire, and explanatory factor analysis was used for the second part. To test the reliability of the questionnaire, it was measured with the Cronbach Alpha coefficient and tested with the Independent Two-Sample T-Test and One-Way Analysis of Variance.

As a result of the analyses made, although the professionals operating in the province of Tokat stated that the Ledger Statement System is more useful than the e-Ledger System in the comparison made between the Ledger Statement System and the e-Ledger system, both systems did not meet the expectations, the Revenue Administration has responded to user feedback. Although continuous updates are made for system failures and system failures, it is understood that there are still serious deficiencies in the systems at this point.

Keywords: Book Declaration System, e-Ledger, e-Transformation, Professional Accountants

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	
JÜRİ KABUL VE ONAY.....	
ÖNSÖZ.....	
ÖZET.....	
ABSTRACT.....	
İÇİNDEKİLER	i
TABLOLAR İİSTESİ	iii
RESİMLER LİSTESİ.....	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM	
ÇALIŞMALARI ve e-DEFTER SİSTEMİ	3
1.1. DİJİTAL DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARI	3
1.1.1. VEDOP I Projesi	3
1.1.2. VEDOP II Projesi	3
1.1.3. VEDOP III Projesi ve Sonrasındaki Gelişmeler.....	4
1.2. e-DEFTER SİSTEMİ	5
1.2.1. e-Defter Sisteminin Amacı Nedir?	8
1.2.2. e-Defter Sisteminin Avantajları Nelerdir?.....	8
1.2.3. Kimler e-Defter Sistemini Kullanmak Zorundadır?	9
1.2.4. e-Deftere Sistemine Başvurusu Nasıl Yapılır?	9
1.2.5. Özel Entegratörler	13
1.2.6. e-Defter Sisteminde İş Akışı Nasıl Gerçekleştirilir?	14

2. BÖLÜM DEFTER-BEYAN SİSTEMİ	19
2.1. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN AMAÇLARI	19
2.2. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN AVANTAJLARI.....	19
2.3. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİ KULLANMAYA KİMLER YETKİLİDİR?	20
2.4. DEFTER BEYAN SİSTEMİNE BAŞVURU NASIL YAPILIR?	21
2.5. DEFTER BEYAN SİSTEMİNDE İŞ AKIŞI NASIL GERÇEKLEŞİR?	22
3. BÖLÜM E-DEFTER SİSTEMİ İLE DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI VE TOKAT İLİNDEKİ MESLEK MENSUPLARININ SİSTEMLERE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİ	42
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	42
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	42
3.3. LİTERATÜR TARAMASI.....	43
3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	44
3.5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	46
3.5.1. Betimsel İstatistik Sonuçları.....	46
3.5.2. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
KAYNAKÇA	71
EK 1.....	73
EK 2.....	844
EK 3Anket Formu.....	848
ÖZGEÇMİŞ.....	92

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. E Defter Gönderim Süreleri.....	16
Tablo 3.1. Katılımcıların Mesleki Bilgilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular.....	47
Tablo 3.2. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	48
Tablo 3.3. KMO ve Barlett Küresellik Testi.....	50
Tablo 3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	51
Tablo 3.5. En Çok ve En Az Katılım Gösterilen İfadeler	53
Tablo 3.6. Bağımsız Denetçi Belgesi Olan Katılımcıların e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımına Yönelik Tutumlarına İlişkin Analiz Sonuçları	54
Tablo 3.7. Mesleki Deneyim Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 3.8.Zorluklar ve Eksiklikler Faktörü Scheffe Testi Sonuçları	56
Tablo 3.9. Eğitim Faktörü Scheffe Testi Sonuçları	57
Tablo 3.10. Defter Beyan Sistemine Tabi Mükellef Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	58
Tablo 3.11. e-Defter Sistemine Tabi Mükellef Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	59
Tablo 3.12. Uygulama Kolaylığı ve İş Yükünün Azalması Faktörü Scheffe Testi Sonuçları	60
Tablo 3.13. Muhasebe Meslek Mensuplarının Ölçeğe İlişkin Ortalama Değerleri ve Standart Sapma Değerleri	61

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1.1. e-Defter Başvuru Ekranı	10
Resim 1.2. e-Defter Başvuru Formu	11
Resim 1.3. e-Defter Başvuru Sorgu Ekranı	12
Resim 1.4. Entegratör Arayüzleri – Web Tabanlı	13
Resim 1.5. Entegratör Arayüzleri - Ara Yazılımlı.....	14
Resim 1.6. e-Defter Oluşturma ve Berat Yükleme Süreci (GİB, 2023)	15
Resim 1.7. Gelir İdaresi Başkanlığı e-Defter Uygulaması	16
Resim 1.8. e-Defter Beratı	17
Resim 2.1. Defter Beyan Sistemi Giriş Sayfası	22
Resim 2.2. Defter Beyan Sistemi Kullanıcı Giriş Ekranı	23
Resim 2.3. Defter Beyan Ana Kullanıcı Ekranı.....	23
Resim 2.4. Defter Beyan Sık Kullanılanlar Başlığı	24
Resim 2.5. Muhasebe Bilgileri Menüsü.....	25
Resim 2.6. DBS Gelir Ekleme İşlemi-1.....	25
Resim 2.7. DBS Gelir Ekleme İşlemi-2.....	26
Resim 2.8. DBS Hızlı Gelir Ekleme İşlemi	26
Resim 2.9. Gelir Listele Menüsü	27
Resim 2.10. Toplu Belge Ekleme Menüsü	27
Resim 2.11. Toplu Belge Şablonu (Excel)	27
Resim 2.12. Gider Menüsü Ekranı-1	28
Resim 2.13. Gider Menüsü Ekranı-2	28
Resim 2.14. Hızlı Gider Ekleme Ekranı	29
Resim 2.15. Gider Listeleme Ekranı.....	29
Resim 2.16. Hesap Özeti Ekranı	30
Resim 2.17. Defter Döküm Menüsü	30
Resim 2.18. Örnek Defter Dökümü	31
Resim 2.19. Rapor Menüsü.....	32
Resim 2.20. Envanter Menüsü	32
Resim 2.21. Beyanname Menüsü	33
Resim 2.22. Beyanname Oluşturma Menüsü.....	33

Resim 2.23. KDV Beyannemesi-1.....	34
Resim 2.24. KDV Beyannemesi-2.....	34
Resim 2.25. KDV Beyannemesi-3.....	35
Resim 2.26. KDV Beyannemesi-4.....	35
Resim 2.27. Beyanname Onay Ekranı	36
Resim 2.28. Meslek Mensubu Onay Ekranı	36
Resim 2.29. Meslek Mensubu Toplu Beyanname Yönetim Ekranı.....	37
Resim 2.30. Onaylanmış Beyanname Ekranı	37
Resim 2.31. E-Beyanname Sistem Görüntüsü.....	38
Resim 2.32. Sistem Yönetim Ekranı.....	38
Resim 2.33. Defter İşlemleri Menüsü	39
Resim 2.34. Ayarlar Menüsü	39
Resim 2.35. Mali Bilgilerim Menüsü	40
Resim 2.36. Mali Müşavir İşlemleri Menüsü	40
Resim 2.37. Mükellef Yönetimi	41
Resim 3.1. Faktör Adlandırmaları	52

KISALTMALAR LİSTESİ

DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EMKAS	Elektronik Muhasebe Kayıt Arşiv Sistemi
e-VDO	Elektronik Vergi Dairesi Otomasyonu
e-SMM	Elektronik Serbest Meslek Makbuzu
GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
MERAK	Elektronik Arşiv, Merkezi Risk Analizi ve Katmanlaştırma Modeli
TAKKOM	Takdir Komisyonu Otomasyonu
T.C	Türkiye Cumhuriyeti
TTK	Türk Ticaret Kanunu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SMMM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
VEDOP	Vergi Dairesi Otomasyon Projesi
VEDOS	Vergi Denetmenleri Otomasyon Sistemi
VERİA	Veri Ambarı
VUK	Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Beş bin yıllık bir geçmişe sahip muhasebe sistemi ticaret, ekonomi ve teknolojinin yıllar içerisinde göstermiş olduğu gelişime paralel bir çizgide ilerlemiştir. Özellikle bilgisayarın her alanda olduğu gibi muhasebe alanında da kullanılması hızlı, güvenli ve kolay raporlanabilir muhasebe kayıt sisteminin oluşmasına sebep olmuştur. İşletmeler muhasebe kayıtlarını ilk olarak kalın defterlerde tutmuş, daha sonraları bu defterler işletmelerin durumuna göre işletme defteri, serbest meslek defteri, yevmiye defteri gibi ayrımlara tabi tutulmuştur. Daha sonra bilgisayarın muhasebe alanına girmesiyle önce sürekli formlar daha sonra da A4 kağıtlarda yasal defter kayıtları tutulmaya ve saklanmaya başlamıştır. Günümüzde ise T.C Hazine ve Maliye Bakanlığının e mali dönüşüm adımları kapsamında İşletme ve Serbest Meslek Defterlerine tabi mükellefler yasal defter ve kayıtlarını 2018 yılından itibaren Defter Beyan Sisteminde interaktif ortamda, Bilanço usulüne göre tabi Gerçek Kişi ve Tüzel Kişiler 2014 yılından başlayarak 2023 yılına kadar kısım kısım e Defter kullanımına geçirilecektir.

Defter Beyan Sisteminde işletmelere ait tüm mali veri ve kayıtlar Gelir İdaresi Başkanlığının defterbeyan.gov.tr adresinde interaktif ortamda tutulurken, e defter sisteminde bilgisayar ortamında tutulan mali veriler özel entegratörler aracılığıyla saklanarak Gelir İdaresi Başkanlığına iletilmektedir. İşletme sahipleri, işletmelerin mali kayıtlarını tutan SMMM'ler, Vergi Dairesi Personelleri, finans kuruluşları gibi pek çok paydaş bu iki sistemden hangisinin daha kullanışlı ve güvenilir olduğu konusunda çeşitli çelişkiler yaşamaktadır. Bu çalışmanın amacı, kullanıcı ve paydaşların beklenti ve çekincelerine göre hangi sistemin elektronik defter kullanımında daha verimli olduğunu belirlemektir.

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın 29.12.2022 tarihli "Bilişim Destek Paketi" açıklaması ve hemen sonrasında 02.01.2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı külliyesinde düzenlenen Dijital Türkiye 2023 1.toplantısının sonucunda da 2023 yılı sonuna kadar KOBİ'lerin e-dönüşüm sürecinin tamamlanacağı belirtilmiştir.

Vergide e-dönüşüm sürecinin tamamlanması beraberinde mali açıdan e-muhasebe ve e-denetim uygulamalarının da hızlı bir şekilde hayata geçeceğini göstermektedir.

Çalışma üç ana bölüme ayrılmış olup, bu bölümlerin ilkinde, Türk vergi sisteminde dijital dönüşüm çalışmaları ve e-defter sistemi anlatılmıştır.

İkinci bölümde, defter beyan sistemi ve sistemin kullanımı anlatılmıştır. .

Çalışmanın son bölümünde ise Tokat ilinde faaliyet gösteren 102 meslek mensubu ile anket yapılmış ve meslek mensuplarının sistemlere yönelik değerlendirmelerine göre çalışmanın son bölümünde öneriler getirilmiştir.

1. BÖLÜM:

TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

ÇALIŞMALARI ve e-DEFTER SİSTEMİ

1.1. DİJİTAL DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARI

Vergi mükelleflerinin hangi defter türünü seçeceği ilk kuruluş aşamasında mükellefin seçimine bırakılmış, mükellefiyet tesisinden sonraki yıllarda mükellefin iş hacmine göre hangi defter türünde mali kayıtlarını tutacağı belirlenmektedir. e-Devlet çalışmalarına ilk başlayan ve en etkili biçimde uygulamaları kullanan kurumlarının başında Hazine ve Maliye Bakanlığı gelmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Vergi Dairesi Tam Otomasyonu Projesi (VEDOP) ile vergi dairelerindeki bütün işlemlerin bilgisayar yardımı ile yapılabilmesini sağlayan entegre bir bilgi sistemi projesini uygulamaya geçirmiştir (Bilginli, 2011:173-174).

1.1.1. VEDOP I Projesi

VEDOP I o dönemki adıyla Maliye Bakanlığı'nın en önemli otomasyon proje çalışmasıdır. 1998 yılında uygulamaya geçirilen bu proje ile kurama evrak girişinden başlayarak, mükellefiyet, tahakkuk, tahsilât, muhasebe, borç sorgulama işlemleri, haciz işlemleri vb. vergi dairelerinde gerçekleştirilecek tüm işlemler bilgisayar ortamında takip edilebilecektir. Ayrıca bu kapsamda e-Beyanname, Vergi Denetmenleri Otomasyon Sistemi (VEDOS), Çağrı Merkezi, Veri Ambarı, Elektronik Muhasebe Kayıt Arşiv Sistemi (EMKAS) gibi daha iyi hizmet sağlama adına uygulamaya geçen başka projeler de görülmektedir (DPT, 2005: 86-87).

1.1.2. VEDOP II Projesi

Hazine ve Maliye Bakanlığı çalışanları, vatandaşlar ve iş dünyası kapsamında VEDOP II projesi 2004 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Proje kapsamında öncelikli olarak otomasyona alınan vergi dairesi sayısı arttırılmış ve e-beyanname uygulamasına geçilmesi ile mükelleflerin beyannamelerinin internet ortamından alınmaya başlanması sağlanmıştır. Bu kapsamda ayrıca Motorlu Taşıtlar Vergisi, Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi, Vergi Kimlik Numarası Sorgu, Gecikme Zammı Hesaplama gibi vergi dairesi işlemleri internet ortamında yapılmaya başlanmıştır (DPT,2005: 86-87).

1.1.3. VEDOP III Projesi ve Sonrasındaki Gelişmeler

2007 yılında Gelir İdaresinin sistemler üzerinde etkinliğinin daha da artırılması hedeflenerek VEDOP III projesine başlanmıştır. Bu kapsamda e-VDO (Elektronik-Vergi Dairesi Otomasyon) uygulamasının kapsamının yaygınlaştırılmasına ilişkin çalışmalar başlatılmış, takdir komisyonlarının otomasyon kapsamına dahil edilmesi ve mevcut durumun bu kapsamda güçlendirilmesi amacı üzerinde durulmuştur (Hepaksaz, Hayrullahoğlu, 2011: 113-114).

Vergi Dairesi otomasyonu ile evrak girişinden başlayarak sicil, tahakkuk, tahsilat, düzeltme, tarhiyat, takip, iade vb. muhasebe işlemlerinin tümü bilgisayar ortamında yapılarak ve uygulama sayesinde işlemlerin sonuçları ile alınabilecek her türlü belge, rapor ve defterler bilgisayar yardımı ile alınabilecektir (Beşel, Çokgezer, 2015: 14). Maliye Bakanlığı tarafından vergi dairelerinin yeniden yapılandırılması ve e-maliye uygulamalarının geliştirilmesine yönelik olarak farklı alanlarda hayata geçirilen bazı projeler de aşağıda belirtilmiştir:

E-Haciz, Özelge Otomasyon Sistemi, Takdir Komisyonu Otomasyon (TAKKOM), Veri Ambarı (VERİA), E-Fatura Uygulaması, Elektronik Arşiv, Merkezi Risk Analizi ve Katmanlaştırma Modeli (MERAK), E-Beyanname, e-Defter (Gelir İdaresi Başkanlığı, 2011: 8-12).

Özellikle 2010 yılından sonra e-maliye uygulamaları hız kazanmış Maliye Bakanlığı tüm iş ve işlemlerini dijital olarak sunmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesine nitelikli bilişim personellerinin istihdamı yoluna gidilmiştir. Özellikle Vergi Dairelerinde yoğun iş yükü doğuran beyanname işlemleri ile ilgili olarak e beyanname sisteminin kapsamı genişletilmiş yine Hazır Beyan Sistemi ile GMSİ ve MSİ türlerinden yıllık Gelir Vergisine tabi mükelleflerin beyannamelerini otomatik olarak hazırlanması sağlanmıştır. Motorlu Taşıtlar Vergisi, Trafik Cezaları vb. işlemlerle ilgili olarak İnternet Vergi Dairesi sistemi hayata geçirilmiştir. 2014 yılına kadar (<https://intvd.gib.gov.tr/internetvd/index.jsp>) adresinde hizmet veren İnternet Vergi Dairesinde verilen e hizmetlerin tür ve kapsamı genişletilerek vergi iadesi, borcu yoktur, mükellefiyet yazıları gibi yeni hizmetler eklenerek (<https://intvrg.gib.gov.tr/>) adresinde hizmet vermeye başlamıştır. 28 Şubat 2018 tarihli ve 30346 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan interaktif vergi dairesine ilişkin 492 Sıra

No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile e hizmet dönüşümünde Gelir İdaresi Başkanlığında bir devrim yapılmış ve Vergi dairelerinde verilen tüm hizmetler (ivd.gib.gov.tr) İnteraktif Vergi Dairesinde verilmeye başlanmıştır. Sadece vergi mükellefleri değil tüm vatandaşlarımız e devlet şifreleri veya sistem üzerinde oluşturacakları parolaları ile vergisel tüm iş ve işlemlerini bu sistem üzerinden yerine getirebilmektedir. 2022 yılından itibaren İnteraktif Vergi Dairesinin 7/24 hizmet verecek şekilde faaliyete geçmesi planlanmaktadır. 05 Mart 2010 tarihli ve 27512 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan 397 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile e-belge kullanımına ilişkin ilk düzenlemeler yapılmış, e belge ve e fatura terimleri hayatımıza girmiştir. 2023 yılına kadar tüm vergi mükelleflerinin e fatura, e smm, e müstahsil makbuzu, e gider pusulası vb. e belgeleri kullanmasının zorunlu olması planlanmakta böylece kâğıt ortamında tutulan ve defter kayıtlarına esas olan tüm belgelerin elektronik ortamda düzenlenerek kayıt altına alınması hedeflenmektedir.

Maliye Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlıkları 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı resmî gazete ile yürürlüğe giren Elektronik Defter Genel Tebliğ (Sıra No:1) ile bilanço usulünde defter tutan mükelleflerin defter kayıtlarını elektronik ortamda tutulmasına geçiş süreci başlatılmıştır. Büyük mükelleflerden başlanılarak her yıl belirlenen kriterlere göre bilanço usulüne göre defter tutan 1.Sınıf tacir ve sermaye şirketleri e defter sistemine geçmektedir. 2023 yılına kadar bilanço usulüne tabi tüm mükelleflerin e defter sistemine geçmesi hedeflenmektedir.

17.12.2017 tarih, 30273 sayılı Resmî Gazete’de Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan tebliğ ile 2.sınıf tacirler ve serbest meslek erbapları tarafından kâğıt ortamında tutulan işletme ve serbest meslek kazanç defterleri ve defter kayıtlarının 2018 yılından itibaren elektronik ortamda GİB’e bağlı <https://www.defterbeyan.gov.tr/tr> Defter Beyan Sistemi üzerinden tutulmasına başlanmıştır.

1.2. e-DEFTER SİSTEMİ

Ülkemizde bilanço esasına göre defter tutma mecburiyeti bulunan 1.sınıf tacirler ve sermaye şirketleri her yıl 31 Aralık tarihine kadar izleyen yıla ait numaralı ve kâğıt olarak hazırladıkları Yevmiye, Defteri Kebir ve Envanter Defterlerini merkez adreslerinin bulunduğu bölgede faaliyet gösteren noterliklerde açılış tasdiki yaptırılarak

6102 sayılı TTK ve 213 sayılı Vergi Usul kanunlarına uygun olarak Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları çerçevesinde defter kayıtları tutulmaktadır. Her mali yıla ait Yevmiye defteri izleyen yılın 6.ayının son gününe kadar noterlerce kapanış tasdiki yaptırılarak sahipleri lehine delil niteliği taşıyan resmî belge niteliği kazanmaktadırlar.

Noterler tarafından 31 Aralık tarihine kadar izleyen mali yıla ait defterlerin açılış tasdiki defterlerin 1.sayfasına mükellefin unvanı, ticari adresi, faaliyet konusu, bağlı bulunduğu vergi dairesi, vergi numarası, taahhüt edilen ve ödenen sermaye tutarı, MERSİS numarası, defter türü, defter yılı, sayfa sayısı, tasdik eden noter bilgileri, tasdik tarihi ve bilgilerinin bulunduğu kapak sayfası hazırlanarak noter tarafından mühürlenerek tasdik ettirilir daha sonra her sayfanın sağ üst köşesine sayfa numarası, tasdik no ve noter mührü vurulur en son sayfanın arkası noter tarafından defter sayfalarının tamamının tasdik edildiğine dair not düşülerek mühür imza yapılarak açılış tasdik işlemleri tamamlanır.

Bilanço esasına göre kayıt tutan mükelleflerin tutmuş oldukları yevmiye defterlerini 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre bir zorunluluk bulunmamasına rağmen 6102 sayılı TTK 64.maddesi uyarınca izleyen yılın 30 Haziran tarihine kadar bağlı bulundukları bölgede faaliyet gösteren noterlere kapanış tasdikinin yaptırılması gerekmektedir. 6102 sayılı TTK'na göre açılış ve kapanış tasdiki yapılmamış olan yevmiye defterleri ticari davalarda delil olarak kullanılamaz, Konkordato talepleri reddedilir, zayi belgesi alınamaz, ayrıca idari para cezası kesilir. Noter tarafından yevmiye defterinin yevmiye kaydı içeren son sayfasına defter sahibinin ve tasdik işlemini yapan noterin bilgileri girilerek defterin türü, toplam sayfa sayısı ve en son kayıt içeren sayfa numarası belirtilerek yevmiye defterinin bu sayfada kapanışının yapıldığı ibaresi eklenerek mühür tarih ve tasdik numarası yapılarak imzalanır.

Mükellefler tarafından tasdik işlemleri tamamlanan yevmiye, defteri kebir ve envanter defterleri ve bu kayıtlara esas belgelerin belirli süre saklanması ve muhafaza edilmesi zorunludur. Bu süre 213 sayılı Vergi Usul Kanunun 253. Ve 254.maddelerine göre 5 yıl, 6102 sayılı TTK'nun 82.maddesi ve Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 125.maddesine göre 10 yıl olarak belirlenmiştir. Bu konudaki tüm sorumluluk mükelleflere yüklenmiştir.

Vergide dijitalleşme çalışmaları, kağıt ortamında tutulan yasal defterlerin tasdik maliyetleri, defterlerin muhafazası ve saklanması zorlukları, kağıt israfının önlenmesi, kayıt dışılığın önlenmesi, denetimsel sıkıntılar vb. sebeplerle Maliye Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlıkları 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı resmi gazete ile yürürlüğe giren Elektronik Defter Genel Tebliğ (Sıra No:1) ile bilanço usulünde defter tutan mükelleflerin defter kayıtlarını elektronik ortamda tutulmasına geçiş süreci başlatılmıştır.

e-Defter, Vergi Usul Kanunu (VUK) ve Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümleri gereğince tutulması zorunlu olan yasal defterlerin kanunlarda belirlenen format ve standartlara uygun biçimde elektronik belge formatında hazırlanması, elektronik ortamda kaydedilmesi, bütünlük ve doğrulunun elektronik imza (mali mühür) aracılığı ile onaylanarak saklanması ve kanun önünde ispat aracı olarak kullanılmasını sağlayan yeni nesil yasal defter türüdür.

e-Defter, bir başka açıdan kanunen tutulması zorunlu olan yevmiye ve büyük defterlerin dijital ortamda tutulduğu, Mükelleflere ait elektronik imza veya mali mühürle imzalan defter kayıtlarının Gelir İdaresi Başkanlığına gönderilerek defter kayıtlarına ait aylık veya 3 aylık dönemlerde dijital defter beratlarının oluşturulduğu sistemdir. Muhasebe bürolarında kullanılan onaylı muhasebe programlarındaki defter kayıtları standart bir .xml formatında hazırlanır. Entegratör firmalar tarafından hazırlanan ara yazılımlar veya edefter.gib.gov.tr adresine direk yükleme yapılarak Gelir İdaresi Başkanlığına gönderilir. Bu şekilde daha hızlı ve düzenli bir analiz ve denetim amaçlanmıştır. e-Defter formatını kullanan firmalar kâğıt ortamında defter tutamazlar. İşletmeler e-defter kullanmaya başladıkları tarihten itibaren kâğıt ortamında tuttukları defterleri için kapanış tasdiki yaptırmalıdır.

1.2.1. e-Defter Sisteminin Amacı Nedir?

e-Defter sisteminin iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlar;

- VUK ve TTK'na göre tutulması zorunlu olan yevmiye ve büyük defterlerin dijital ortamda tutulmasını sağlamak,
- Bu uygulamayla birlikte dijital kayıtlar üzerinden daha kolay analiz ve denetim yapılmasıdır.

1.2.2. e-Defter Sisteminin Avantajları Nelerdir?

İşletmelerin kâğıt ortamında tutmuş oldukları yasal defterlerinin büyüklüğü mali işlem hacimleri ile doğru orantılıdır. İşletmenin muhasebe işlemlerine göre tutmuş oldukları yasal defter sayfaları 1-1.000.000 sayfa arasında değişebilmektedir. Bu durum beraberinde yüksek muhasebe ücretleri, saklama ve tasdik ücretlerinin doğmasına neden olmaktadır. Özellikle yasal defterlerin VUK'a göre 5 yıl, TTK'ya göre 10 yıl saklanma zorunluluğu ve buna bağlı cezai müeyyideler işletmeler için ciddi problemlere neden olmaktadır. Günümüzde kullanılan muhasebe yazılımları yasal defter kayıtlarının elektronik olarak tutulmasına ve saklanmasına olanak sağlarken bir yandan da aynı kayıtların kâğıt ortamında muhafazası işletmelere ayrı bir yük ve maliyet oluşturmaktadır. Mükelleflerin elektronik ortamda defter tutmalarının sağladığı avantajlar aşağıdaki maddelerle sıralanabilir:

- İşgücü tasarrufu,
- Zaman tasarrufu,
- Defter tasdik maliyetlerinde tasarruf,
- Arşivleme harcamalarından tasarruf,
- Baskı, kâğıt, toner ve kartuş gibi kırtasiye harcamalarından tasarruf,
- Elektronik ortamda işlem yapılmasına imkân sağlamak,
- Kolay ve hızlı iç ve dış denetim imkânı sağlamak,
- Uluslararası denetime imkân sağlamak,
- İşletme iç ve dış çevresine kolay ve hızlı bilgi ve rapor sağlanmak.

Özet olarak mükellefler e-defter gibi hızlı ve düzenli bir sisteme geçiş yaparak baskı, arşivleme ve kağıtla ilgili operasyonel süreçlerden kurtulur, para ve zamandan tasarruf etmiş olurlar diğer taraftan devlet tarafından işletmelerin ve piyasalardaki kayıt dışı işlemlerin önlenmesi ve hızlı ve kolay denetim açısından büyük katkı sağlamaktadır.

1.2.3. Kimler e-Defter Sistemini Kullanmak Zorundadır?

Bilanço esasına tabi mükelleflerin e defter sistemine geçişi birden yapılmamış Maliye bakanlığınca ciro, faaliyet gösterilen sektör, e-fatura kullanımı vb. kriterler belirlenerek 2012 yılından başlayıp 2023 yılının sonunda tamamlanması hedeflenerek geçiş süreci başlatılmıştır. En son yayınlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı, Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:3) 'ne göre

- Tebliğ ile e-Fatura sistemine zorunlu dahil olan sektör ve mükellefler,
- 2021 yılı için cirosu 4 milyon TL, 2022 veya müteakip yıllar cirosu 3 milyon TL'yi aşan mükellefler,
- Bağımsız denetime tabi olan şirketler,

Bununla birlikte e-defter sistemine gönüllü geçiş de mümkündür. e-Deftere gönüllü geçiş yapmak isteyen bir firmanın elektronik fatura kullanıcısı olmasına gerek yoktur. Zorunlu geçiş yapması gereken firmalar belirtilen yılbaşında, gönüllü geçiş yapanlarsa dönem içerisinde e-defter uygulamasına geçiş yapılabilir. Bilanço usulüne tabi tüm gerçek ve tüzel kişiler e-defter kullanıcısı olabilirler.

1.2.4. e-Deftere Sistemine Başvurusu Nasıl Yapılır?

Elektronik Defter uygulamasına başvuru yapmak isteyen tüzel kişiler Kamu Sertifikasyon Merkezinin mm.kamusm.gov.tr internet adresinden mali mühür, gerçek kişilerse e imza veya mali mühür almak zorundadırlar. İşletme sahibi veya temsilcilerinin www.edefer.gov.tr internet adresindeki e-Defter başvuru bağlantısına tıklayarak gerekli formları doldurup e imza veya mali mühürle onaylamaları veya entegratör firma üzerinden başvuru formunu doldurup e imza veya mali mühürle onaylamaları gerekmektedir. Söz konusu başvuru formunda mükelleflere ilişkin temel bilgiler, mükellefle aracılık sözleşmesi imzalamış olan muhasebe meslek mensubuna ait bilgiler, uyumlu muhasebe yazılım bilgileri ve varsa entegratör bilgileri girilerek

elektronik imza veya mali mühür onayıyla kayıt işlemi tamamlanmaktadır.

Tüm e-belgelerde olduğu gibi sisteme kaydolmak, e-belgeleri kullanabilmek ve onaylayabilmek için öncelikle için gerçek kişiler için e imza veya mali mühür, tüzel kişiler için mali mühür temin edilmesi gerekir.

E-DEFTER KULLANIMI BAŞVURU KOŞULLARI

1 Sıra No.lu Elektronik Defter Tebliği kapsamında yevmiye defteri ve büyük defterlerini elektronik defter biçiminde oluşturmak, kaydetmek, muhafaza ve ibraz etmek isteyenlerin aşağıda belirtilen şartları taşımaları gerekmektedir:

- Gerçek kişi mükelleflerin Elektronik İmza Kanunu hükümleri çerçevesinde üretilen nitelikli elektronik sertifika veya 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde Mali Mühür temin etmiş olmaları
- Tüzel kişi mükelleflerin 397 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde Mali Mühür temin etmiş olmaları,
- Elektronik defter tutulması, kaydedilmesi, onaylanması, saklanması ve ibrazında mükellefler tarafından kullanılacak yazılımın uyumluluk onayı almış bir yazılım olmasıdır.

04/04/2014 tarihinde yayımlanan Başvuru kılavuzu ile kağıt başvurular kaldırılmış olup, e-Defter uygulamasına elektronik başvuru imkânı getirilmiştir.

Elektronik Başvuru Yapmak İçin Tıklayınız...

Resim 1.1. e-Defter Başvuru Ekranı

Başvuru Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- 1) Bilgisayarınızda öncelikle Java 32 bit olmalıdır.
- 2) Mevcut E-İmza Mali Mühür Cihazının bilgisayarın işletim sistemine uygun olan ilgili tüm sürücülerini kurulmalıdır.
- 3) Güvenlikte ilgili uyarı geldiğinde Continue/Allow seçeneğini seçiniz. Başvuru ekranını bloklaya ile ilgili bir uyarı gelirse NO seçeneğini seçmelisiniz.
- 4) Tüm bilgileri girdiğiniz halde Kaydet butonu aktif değilse başka bir tarayıcı ile başvurmayı deneyiniz. Kaydet'i tıkladığınızda Kart Giriş ekranı gelmelidir. Kart Tanımlı değilse tanımlayınız. Kart Şifrenizi girip imzalayınız. İşlem başarılı uyarısı aldığınızda başvurunuz tamamlanmıştır. Bilgilendirme için verdiğiniz e-posta adresinizi kontrol ediniz.
- 5) Kart Giriş ekranı gelmiyorsa ve Şifreyi girdiğiniz halde ekran donuyor veya kilitleniyorsa; Java Cache belleği ile Mozilla Firefox geçmişini temizlemelisiniz. Temizlemek için tarayıcı ekranında ctrl+shift+delete birlikte tuşlanmalıdır. Sonrasında tekrar deneyiniz. Ayrıca Kart tanımlama ekranında yeni bir kart tanımlı yapıp deneyebilirsiniz. Kart isminde Türkçe karakter kullanmayınız.
- 6) Son olarak yukarıdaki özellikleri taşıyacak başka bir bilgisayar ile deneyebilirsiniz.
- 7) Başvuru işlemi yine gerçekleşmezse Java Console'daki tüm bilgileri kopyalayarak Word dosyasına yapıp edefer@gelirler.gov.tr adresine gönderiniz.

Not: Java Console 'unun aktif olması için tarayıcıyı yeniden başlatmalısınız.

İMZA LAMA ARACI DESTEĞİYLE BAŞVURU YAPMAK İÇİN TIKLAYIN...

Java Cache Temizliği için tıklayınız
Java Console'unu Görmek için tıklayınız.
Kart Tanımlama ile ilgili bilgi için tıklayınız.

E-DEFTER CANLI ORTAM ENTEGRASYON BAŞVURUSU
Gelir İdaresi Başkanlığı
Uygulama ve Veri Yönetimi Daire Başkanlığı (III)

Yevmiye defterim ile büyük defterimi 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği düzenlemelerine uygun biçimde e-Defter olarak tutmak istiyorum. Talebinin değerlendirilmesi ve gerekli işlemlerin yapılması hususunda gereğini arz ederim.

MÜKELLEF KİMLİK/ADRES BİLGİLERİ
Mükellef Tipi *: ☒ Tüzel Kişi
☐ Kamu Kurumları ve Tüzel Kişiliği Olmayan Ortaklıklar
☐ Gerçek Kişi
 VKN **:
 TCKN **:
 e-Defter Uygulamasına Bağlanış Tarihi *:
 Uyumlu Yazılım **:
 Ticaret Sicil No:
 Ticaret Sicil Memurluğu:
 Kanuni Merkezi:
 Kuruluş Tarihi:
 Adresi *:
 Bağlı Bulunduğu Oda:
 Oda Sicil No:
 Telefon Numarası *:
 Fax Numarası:
 Elektronik Posta Adresi *:
 Web Sitesi:

İRTİBAT KURULACAK KİŞİYE AİT BİLGİLER
Adi *:
 Soyadı *:
 Telefon Numarası *:
 Cep Telefonu *:
 Elektronik Posta Adresi *:

* : Bu alanlar dolu olmalıdır.
** : Bu alanlardan biri dolu olmalıdır.
[e-Defter başvurunuzu sorgulamak için tıklayınız.](#)

Tarafına e-Defter Uygulamasından yararlanma izninin verilmesi halinde;

- 1) e-Defter Uygulaması ile ilgili yayımlanan genel tebliğ ve diğer ilgili düzenlemelerle getirilecek usul ve esasların tümüne uyacağını, e-Defter Uygulamasının kullanımı ile ilgili her türlü sorumluluğu kabul ettiğini,
- 2) e-Defter Uygulamasında oluşturulan kullanıcı hesabının yetkisiz ve ilgisiz kişilerce kullanımına izin vermeyeceğini ve kullanıcı hesabı ile ilgili bilgilerini kimseye devretmeyeceğini, kiralamayacağını, satmayacağını ve maddi-gayrimaddi herhangi bir menfaate konu etmeyeceğini, kullanıcı hesabı ile başkaları tarafından işlem yapıldığını öğrendiği anda durumu Gelir İdaresi Başkanlığına bildireceğini,
- 3) e-Defter oluşturma, imzalama/mühürleme, muhafaza etme işlemlerini sadece başvuru formu ekinde bildirdiği yazılımla yerine getireceğini, bunlar dışında başka yazılım, program ve araçları kullanmayacağını, bildirdiği yazılım/yazılımları değiştirmek istemem halinde başvurusu yenileyeceğini,
- 4) e-Defter Uygulamasını başka amaçlarla kullanmayacağını, belirlenen kurallara e-defter ve/veya e-defter beratı göndermeyeceğini aksi durumda doğacak her türlü sorumluluğunun tarafına ait olduğunu,
- 5) Kullanıcı hesabına ulaştırılan defter beratı ve diğer tüm bilgi ve belgelerin, hesabına ulaştırıldığı andan itibaren bilginin dahiline girdiğini,
- 6) Gerek e-Defter Uygulaması gerekse yapılacak diğer düzenlemeler çerçevesinde kullanıcı hesabını aracılığı ile yapılan tüm işlemlerin tespit ve tevsikinde Gelir İdaresi Başkanlığına ait kayıtları esas alınacağını, kabul ve taahhüt ediyorum.

Resim 1.2. e-Defter Başvuru Formu

e-Defter kullanımında herhangi bir kesinti ya da sistemde arıza yaşanması sebebi ile beratların GİB tarafından onaylanmaması durumunda; gerçek kişiler için elektronik imza ya da mali mühür, tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişiliği olmayan ortaklıklarda ise mali mühür ile zaman damgalı olarak imzalanır ve onaylanır. Zaman damgası da TÜBİTAK-BİLGEM Kamu Sertifikasyon Merkezi aracılığı ile temin edilmektedir.

Zaten mali m  hre sahipseniz, e-Defterin tutulması, kaydedilmesi, muhafaza edilmesi ve ibraz edilmesi için uyumluluk onayı almış bir muhasebe yazılımının kullanılması gerekir. Sahip olunan muhasebe yazılımının sisteme onayının olup olmadığı (www.edeften.gov.tr) adresinden kontrol edilebilir.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından toplam 186 yazılım firmasına ait 205 yazılıma uyumluluk onayı verilmiş olup 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliğı kapsamında G B uyumluluk onayı alan yazılımlar EK 1’de listelenmiştir.

EK 1’de belirtilen Platform Bağımsız; muhasebe programına bağılı olmadan bütün muhasebe programlarından kayıtları olarak e-defter oluşturma kavramını ifade etmektedir. Mükelleflere ait defter kayıtlarının tutulduğı muhasebe yazılımının bu listeye uygun olarak seçilmesi gerekir. Güncel program listesine Gelir İdaresi Başkanlığı’nın internet sitesinden erişilebilmektedir.
(<http://edeften.gov.tr/edeftenuyumluyazilimler.html>)

e-defter başvuru işlemini tamamlayan mükellefler sistem üzerinden başvurularının durumunu sorgulaya bilmektedirler.

GELİR İDARESİ BAşKANLIğI Ana Sayfa e-Defter Başvuru Uyumlu Programlar SSS İletişim

e-Defter Başvuru Durumu Sorgulama

e-Defter Başvurusu
Başvuru Sorgulama
Yazılım Uyumluluk Başvurusu

Elektronik Başvuru Sorgulama Sırasında Dikkat Edilmesi Gerekli Hususlar:

- Soyadı alanına elektronik başvuru formunda **İRTİBAT KURULACAK KİşİYE AİT BİLGİLER** kısmındaki soyadı bilgisinin aynıı görülmelidir.
- Elektronik Posta adresi alanına elektronik başvuru formunda **İRTİBAT KURULACAK KİşİYE AİT BİLGİLER** kısmındaki elektronik posta adresi bilgisinin aynıı görülmelidir.
- Sistem başarılı başvurulara ait bilgileri getirmektedir bug na kadar başvuru yapılmışsa ve sistemden başarılı başvuru bulunamadı bilgisi d n lm şse tekrar başvuru ekranına gidip başvuru baştan yapılmalıdır.
- Sorgulama yaptıktan sonra yeni bir sorgu yapmak için **Temizle** butonuna basıp önceki sorgu sonuçlarını temizleyiniz.

E-DEFTER UYGULAMASI ELEKTRONİK BAşVURU FORMU SORGULAMA EKRANI
Gelir İdaresi Başkanlığı
Denetim ve Uyum Yönetimi Daire Başkanlığı (İ)

Elektronik Başvuru Sorgulama Kriterleri

Mükellef Tipi: ☒ Tüzel Kişi / Kamu Kurumları ve Tüzel Kişili Olmayan Ortaklıklar
☐ Gerçek Kişi

VKN:

TCKN:

Soyadı:

Elektronik Posta Adresi:

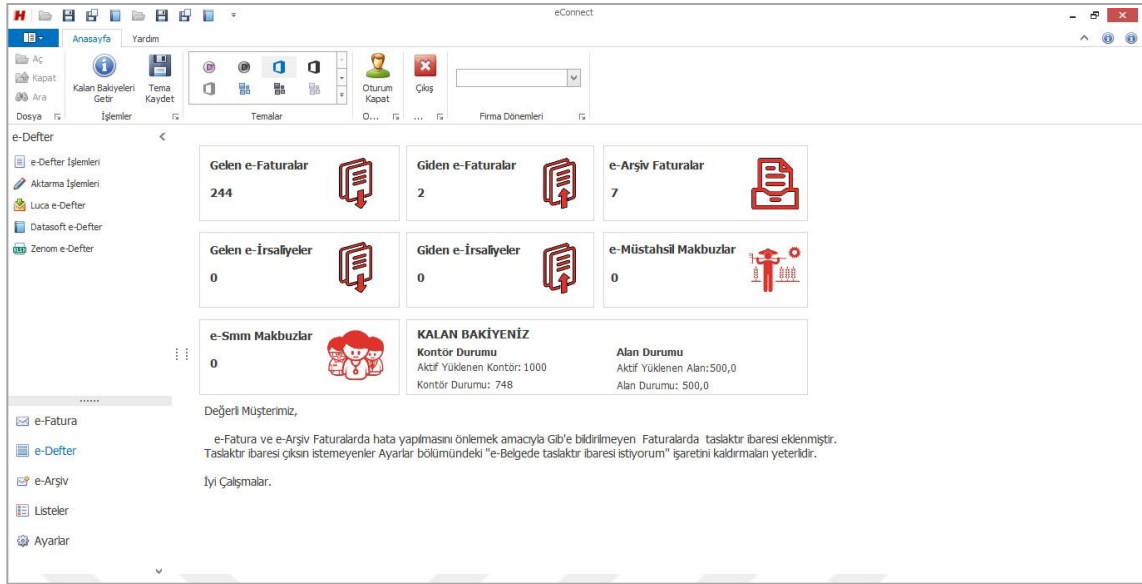
Resim 1.3. e-Defter Başvuru Sorgu Ekranı

1.2.5. Özel Entegratörler

Özel entegratör, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yetkilendirilen ve mükellefin adına e-Fatura, e-Defter, e-Arşiv Fatura, e-İrsaliye gibi elektronik kayıtları oluşturmaya ve saklamaya yetkili aracı kurumlardır. Özel Entegratör kullanımı zorunlu değildir. Fakat özel entegratörlerin kullanıcılara sağladığı büyük kolaylıkla bulunmaktadır. Tüm e belge işlemleri entegratörler tarafından tek bir sistem üzerinden yapılması ve mükellefe ait kayıtların e belge standartlarına göre özel entegratörlerin ara yazılımlarıyla hızlıca dönüştürülebilmesi en önemli tercih sebepleridir. Entegratör firmalar hem internet üzerinden oluşturdukları portallar aracılığı ile interaktif olarak hem de bilgisayarlara kurulabilen entegre muhasebe yazılımları ile hizmet verebilmektedirler.

Resim 1.4. Entegratör Arayüzleri – Web Tabanlı

Resim 1.5. Entegratör Arayüzleri - Ara Yazılımlı

421 No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında GİB'ten özel entegrasyon izni alan kurumlar EK 2'de listelenmiştir. Güncel entegratör listesine Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinden erişilebilmektedir.

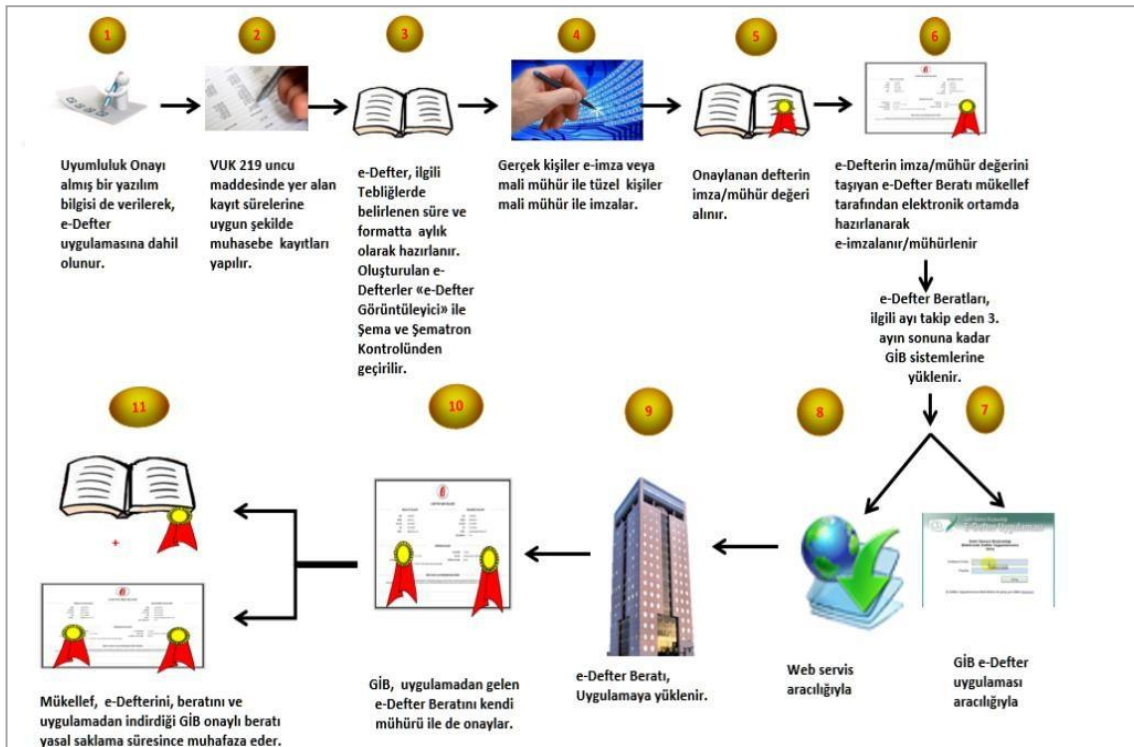
(<https://ebelge.gib.gov.tr/efaturaozelentegratorlerlistesi.html>)

Entegratör firmalar sadece e-fatura, e-arşiv fatura, e-smm, e-irsaliye, e-müstahsil makbuzu, e-gider pusulası ve e-defter hizmetlerine ait oluşturma, iletim ve saklama hizmetlerinin yanında raporlama, muhasebe yazılımlarına veri alma ve veri aktarımı hizmetlerinin yanında firmaya özel finansal durum tabloları ve özel muhasebesel yazılım hizmetleri de sunmaktadırlar.

1.2.6. e-Defter Sisteminde İş Akışı Nasıl Gerçekleştirilir?

e-defter sistemine kaydolun mükellef sistemle uyumlu bir muhasebe yazılımı üzerinden kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kayıt süreleri ve uygun şekilde defter kayıtlarını tutar, tutulan e defter gönderim kılavuzunda belirtilen standart ve formata uygun olarak dönüştürülür. Bu işleme şematron kontrolü denilmektedir. Genellikle bu işlem için özel entegratörlerin veya uyumlu muhasebe programlarının ara yazılımları kullanılır. Oluşturulan e defter dosyası elektronik imza ile imzalanır veya mali mühürle mühürlenir. Mükelleflerce imzalana/mühürlenilen e defter içerisinden bazı bilgiler alınarak özet hesap tablosu ve defter beratları oluşturulur. Tekrar mükellefin mali mührü ile mühürlenir ya da elektronik imza ile imzalanır. Mühürlü veya e imzalı berat

dosyası paketlenerek hazırlanan paket, edefer.gov.tr adresinde bulunan e-Defter uygulamasına giriş yapılarak yüklenir ya da entegratörlerce web servis aracılığıyla gönderilir. Berat dosyası Gelir İdaresi Başkanlığı mali mührü ile de mühürlenerek indirilecek biçimde defter sahibi ve entegratörün erişimine açılır. Erişime açılan e-defter beratı ile imzalı veya mühürlü defter dosyası birlikte elektronik ortamda muhafaza edilecektir. Entegratör firmalar bu noktada da kullanıcılarına hizmet vermektedirler.

Resim 1.6. e-Defter Oluşturma ve Berat Yükleme Süreci (GİB, 2023)

e-defter ibrazı aylık veya 3 aylık dönemlerde yapılır. Mükellef tarafından aylık e- defter gönderim seçilmişse her aya ait e defter kayıtları izleyen 3.ayın son gününe kadar entegratör veya mükellefçe sisteme yüklenerek defter beratları oluşturulmalıdır. Eğer 3 er aylık dönemlerde e defter gönderimi seçilmişse geçici vergi beyannamesinin verildiği ayın son gününe kadar e defter entegratör veya mükellefçe sisteme yüklenerek defter beratları oluşturulmalıdır.

Resim 1.7. Gelir İdaresi Başkanlığı e-Defter Uygulaması

Tablo 1.1. E Defter Gönderim Süreleri

Dönem	Aylık Yükleme Tercihinde Bulunulması Halinde	Geçici Vergi Dönemleri Bazında Yükleme Tercihinde Bulunulması Halinde	
Ocak	Nisan ayı sonu	Ocak-Şubat-Mart	Mayıs ayı sonu
Şubat	Mayıs ayı sonu		
Mart	Haziran ayı sonu		
Nisan	Temmuz ayı sonu	Nisan-Mayıs-Haziran	Ağustos ayı sonu
Mayıs	Ağustos ayı sonu		
Haziran	Eylül ayı sonu		
Temmuz	Ekim ayı sonu	Temmuz-Ağustos-Eylül	Kasım ayı sonu
Ağustos	Kasım ayı sonu		
Eylül	Aralık ayı sonu		
Ekim	Ocak ayı sonu	Ekim-Kasım-Aralık	Gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinin verileceği ayın sonuna kadar
Kasım	Şubat ayı sonu		
Aralık	Gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinin verileceği ayın sonuna kadar		

E-DEFTER BERATI

MÜKELLEF BİLGİLERİ

VKN :
UNVAN :
TELEFON :
FAX :
E-POSTA :

MESLEK MENSUBU BİLGİLERİ

UNVAN : SMMM MUHAMMET MELİH SAĞIROĞLU
TELEFON :
FAX :
E-POSTA :
SÖZLEŞME NO : SMMM Sözleşmesi, 2021-01-01, 2017/130/15

DOKÜMAN BİLGİLERİ

DOKÜMAN TİPİ : Yevmiye Defteri
DÖNEMİ : 01 / 03 / 2021 - 31 / 03 / 2021
OLUŞTURMA TARİHİ : 30 / 06 / 2021
HESAP DÖNEMİ : 01 / 01 / 2021 - 31 / 12 / 2021

OLUŞTURAN : MUHAMMET MELİH SAĞIROĞLU
TEKİL NO : YEV202103000003
KAYNAK : 5750454002MMKOLAYSOFT TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİMMKOLAY
UYGULAMA : DefterMMv.1.0
ETTN : 7a679290-1706-4281-cb-903d0ba754b

VERGİ DETAYI

HESAP KODU	HESAP ADI	DÖNEM İÇİ DEĞİŞİKLİKLER	
		BORÇ	ALACAK
391	HESAPLANAN KDV	0,00	0,00
191	İNDİRİLECEK KDV	6.920,89	6.920,89
600	YURT İÇİ SATIŞLAR	0,00	0,00
601	YURT DIŞI SATIŞLAR	0,00	0,00
602	DİĞER GELİRLER	0,00	0,00

BERAT'A KONU OLAN DOKÜMANIN İMZA DEĞERİ

D/P/1nOgKZYVvk1ENu1e+DF283GFELcWb58enbdpPgusauD6qx/Tok3OK8BYQxR/QYrJwq28CzKy9gr7EVdMTT5pwud1L1ZaglsC8B/oej/Ne9Yzl.o+5n8yuuMMy1VONpAX21dFbMx6JCTZsdouQfe2prnWGNT4Y P/LPg8Y8p+DQ08IEvYIUPE0MWvSCEycZHz746oq5wqoptpPgPGFfMTyTNzurfys2r+IUpGUTO3N1HKFP0I2IG4tpqGX7UW1+2Z28saEWonSjdYzk19GD6dCmpCoACreauDHrtAXIBRLuX23+4qthP3YNmO HbQVV3P6wYKlcA==

GİB ONAY BİLGİLERİ

JdUkkH+3xt7eNAN2Fg2HRlbtBIT9USpiR/q2+CF2YzlokhKbAMAHdnOYHwVg3eS+a4Mz31BZ qWkChzYyoRsfv5QKojYpvkHydlqXUImQZKZYW0zoece8po8KJTjQYh6VcUk4vWHR50hU/TWPUv p+wJ0Ulnic1KE1b5th/S+YNIKsh89j3XryxQqB59y1lchhwE7jJsCuEjkoT7Xm5v+ncTCdCT x3o5bqfGXGikEJOUKEkw5qab7Vcs9rlcK9/Ctd6MwM+ud4NOeZkzX3WPNWugr4PUNWUynU1F1

Resim 1.8. e-Defter Beratı

İlgili döneme ilişkin berat verilinceye kadar (3 ay içinde) düzeltme yapılabilir, sonraki dönemlerde de ters kayıt yapılarak hatalı kayıt iptal edilip doğru yevmiye kaydı ile düzeltme yapılabilir. Eğer hatalı yevmiye kaydı onaylanmış ve beratları oluşturulmuş dönem içerisinde yapılır ve tekrar aynı döneme ait yeni bir berat oluşturulursa vergi denetmenleri denetime geldiğinde daha önceden verilen berat ile muhasebe sisteminden o an alacakları beratları karşılaştırırlar, eğer beratlar aynı ise geçmişe herhangi bir kayıt ya da düzeltme atılmamış anlamına gelir, beratlar aynı değilse e defter işlemlerinde hata yapıldığı tespit edilerek cezai işlem uygulanır ilgili döneme ait defter kayıtları geçersiz de sayılabilir.

Ayrıca 19.10.2019 tarih ve 30923 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 3 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ uyarınca; e-Defter dosyaları ile bunlara ilişkin berat dosyalarının ikincil kopyalarının oluşturularak Saklayıcı Kuruluşların bilgi işlem sistemlerinde ya da Gelir İdaresi Başkanlığının (GİB) bilgi işlem sistemlerinde 1/1/2020 tarihinden itibaren asgari 10 yıl süre ile muhafaza edilmesi zorunlu tutulmuştur.

2. BÖLÜM

DEFTER-BEYAN SİSTEMİ

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 17.12.2017 tarih, 30273 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan VUK 486 nolu tebliğ ile serbest meslek erbabı, işletme hesabına göre defter tutan mükellefler ve basit usule tabi mükelleflerin defterlerinin elektronik ortamda “Defter-Beyan Sistemi” üzerinde tutulması uygulamasına geçilmiştir. İşletme hesabı esasına tabi mükellefler ile serbest meslek erbapları, (noterler ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar hariç) 01.01.2018, diğer mükellefler ise 01.01.2019, Basit Usule Tabi mükellefler için 01/01/2021 tarihinden itibaren sistemi kullanmaları zorunlu kılınmıştır. Söz konusu sistemin kullanımına başlanması ile serbest meslek erbapları, işletme hesabına tabi mükellefler ve basit usule tabi mükelleflere ait gelir ve gider kayıtlarının elektronik ortamda tutulması zorunlu hale gelmiştir. Gelirleri sadece ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlardan veya bunların birkaçından veyahut tamamından oluşan gelir vergisi mükellefleri bu sistemi kullanmayacak. Bilanço usulüne göre defter tutan gerçek ve tüzel kişilerse bu sistem yerine e defter sistemini kullanacaktır.

2.1. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN AMAÇLARI

- Sisteme dahil edilen mükelleflerin mali ve ticari işlemlerinin elektronik ortamda kayıt altına alınması,
- Vergi beyannamelerinin elektronik olarak oluşturulması ve saklanması,
- Yasal defterlerin elektronik ortamda oluşturulması ve saklanması,
- Sistem sayesinde bürokratik iş ve işlemlerin azaltılması,
- Kayıt dışı ekonomi ile etkin bir şekilde mücadele,
- Vergiye gönüllü uyum sayısının artırılması gibi amaçlara ulaşmak olarak sayılmaktadır. (Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 2017).

2.2. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN AVANTAJLARI

- Sistem içerisinde yer alan muhasebe yazılımı sayesinde başka bir muhasebe yazılımına ihtiyaç duyulmaksızın mali ve ticari işlemlere ait kayıtların elektronik ortama oluşturulabilmesi,

- Muhasebe bürolarında kullanılan muhasebe yazılımları ile entegre olabilme,
- Kırtasiye işlemleri ve maliyetlerinin azaltılması,
- Defter tasdiki gerektirmediği için tasdik maliyetlerin ortadan kalkması,
- Fatura, makbuz vb. belgelerin elektronik olarak düzenlenmesi ve kontrolüne imkân tanınması,
- Yükümlülüklerle ilişkin bürokratik işlemlerin azaltılması,
- Sisteme girilen veriler üzerinden vergi beyannamelerini otomatik olarak sistem üzerinden hazırlanabilmesi,
- Sistem üzerinden tutulan kayıtların muhafaza yükümlülüğü Gelir İdaresi Başkanlığına ait olması sebebiyle arşiv ev depolama maliyetinin ortadan kalkması,
- Kayıt dışı ekonomi ile mücadelede fayda sağlaması,
- Vergi yükümlüğünün mükellefler tarafından zamanında, tam ve eksiksiz olarak yerine getirilmesine katkı sağlanması olarak belirtilmiştir. (Gelir İdaresi Başkanlığı, 2018).

2.3. DEFTER BEYAN SİSTEMİNİ KULLANMAYA KİMLER YETKİLİDİR?

3568 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat düzenlemeleri uyarınca vergi beyannamelerini meslek mensuplarına;

a) İmzalatmak zorunda olan mükelleflerden,

- Kendisine elektronik beyanname gönderebilmek için kullanıcı kodu, parola ve şifre verilenlerin kendileri veya meslek mensupları tarafından,
- Diğerleri için meslek mensupları tarafından,

b) İmzalatma yükümlülüğü olmayan mükelleflerden,

- Kendisine elektronik beyanname gönderebilmek için kullanıcı kodu, parola ve şifre verilenlerin kendileri veya meslek mensupları tarafından,
- Diğerleri için meslek mensupları tarafından,
- Yetki verilmiş Esnaf ve Sanatkarlar Odaları tarafından yapılabilecektir.

2.4. DEFTER BEYAN SİTEMİNE BAŞVURU NASIL YAPILIR?

Defter-Beyan Sistemini kullanmak zorunda olan mükelleflerin, Sistemi kullanmaya başlayacakları takvim yılından önceki ayın son gününe kadar www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden internet vergi dairesi kullanıcı adı ve şifreleriyle, Aracılık ve Hizmet Sözleşmesi imzaladıkları muhasebe meslek mensupları aracılığıyla veya gelir vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesi aracılığıyla başvuru yapmaları gerekmektedir.

Yıl içerisinde yeni mükellefiyet tescil ettirenler ise; işe başlama tarihlerinden 30 gün içerisinde (www.defterbeyan.gov.tr) adresi üzerinden internet vergi dairesi kullanıcı adı ve şifreleriyle, Aracılık ve Hizmet Sözleşmesi imzaladıkları muhasebe meslek mensupları aracılığıyla veya gelir vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesi aracılığıyla başvuru yapmaları gerekmektedir.

Kayıt işlemlerinde öncelikle mükellefiyet türü, tutulacak defter türü, iletişim bilgileri, vergi dairesinde kayıtlı mükellefiyet bilgileri ile karşılaştırılarak onay aşamasına geçilmekte ve sistem kullanım sözleşmesi mükellefe ait internet vergi dairesi kullanıcı adı ve parolası ile veya Aracılık ve Hizmet Sözleşmesi imzaladıkları muhasebe meslek mensuplarının şifresiyle onaylanarak, sistemin kullanımına başlanmaktadır.

Sistem birden fazla mükellefiyet türünde faaliyet gösteren mükellefler içinde özel düzenlemeler içermektedir. Mükellefiyet türü yönünden hem serbest meslek erbabı hem de işletme hesabına göre ticari faaliyet gösteren bir mükellefe hem serbest meslek defteri modülünü hem de işletme defteri modülünü ayrı ayrı aktif hale getirmekte ve her iki mükellefiyet grubuna ait kayıtlar ayrı ayrı kaydedildikten sonra ortak beyannamelerde birleştirilmektedir.

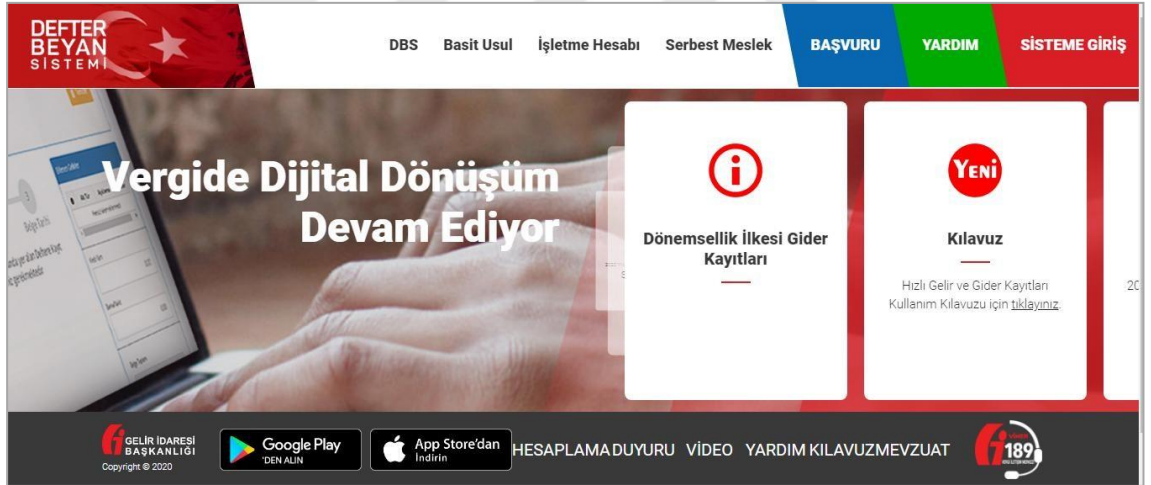
Ayrıca mükellefiyet türü yönünden hem serbest meslek erbabı hem de 1.sınıf tacir olarak bilanço hesabına göre ticari faaliyet gösteren bir mükellefe sistem üzerinde sadece serbest meslek defteri modülünü aktif hale getirmekte, serbest meslek kazancına ilişkin belgeler defter beyan sistemine kaydedilmesine rağmen beyanname işlemlerinin defter beyan sistemi üzerinden değil 1.sınıf tacirlere ait e beyanname sistemi üzerinden yapılmasına izin vermektedir.

2.5. DEFTER BEYAN SİSTEMİNDE İŞ AKIŞI NASIŞ GERÇEKLEŞİR?

Sistem tüm kullanıcıların kolay ve hızlı kullanımını amaçlayarak tasarlanmıştır. Defter beyan sisteminde basit usule tabi mükellefler için kayıt zamanı üçer aylık dönemler halinde; serbest meslek erbapları ve işletme hesabına tabi ikinci sınıf tacirler için kayıt zamanı ise aylık dönemler halinde düzenlenmiştir.

Basit usule tabi mükelleflerde, üçer aylık dönemlere ait kayıtlarını 3.ay ı izleyen ayın son gününe kadar yapabilmekte, işletme hesabına tabi ikinci sınıf tacirler ve serbest meslek erbapları için aylık kayıtlarını ise o aya ait KDV beyannamesinin verilme süresinin sonuna kadar kaydedilmesi gerekmektedir.

Öncelikle GİB tarafından kullanıcı kodu ve şifresi verilen yetkili www.defterbeyan.gov.tr adresine üzerinden bu bilgilerle sisteme giriş yapar,

Resim 2.1. Defter Beyan Sistemi Giriş Sayfası

Resim 2.2. DeFTER Beyan Sistemi Kullanıcı Giriş Ekranı

Sisteme giriş yapıldıktan sonra ana kullanıcı sayfası açılmaktadır. Bu sayfanın sol tarafında Mükellef Bilgileri, Muhasebe Bilgileri, Sabit Kıymet Yönetimi, Beyannameler, Mali Bilgiler, Sistem Yönetimi menüleri yer almakta ayrıca meslek mensupları için Mali Müşavir İşlemleri menüsü yer almaktadır.

Ekranın orta tarafında mükellefin yıllık gelir-gider toplamaları ve bunlara ilişkin KDV toplamaları sağ tarafta ise Duyurular ve Görevlerim menüleri yer almaktadır.

Resim 2.3. DeFTER Beyan Ana Kullanıcı Ekranı

Sağ üst tarafta Sık Sorulan Sorular, Hatırlatmalar, Duyurular, Mükellefin Vergi Numarası ve Defter Türü ve Güvenli Çıkış menüleri yer almaktadır.

Ekran çubuğu aşağı doğru çekildiğinde çeşitli menülere hızlı ulaşımı sağlamak için Sık Kullanılanlar başlığı altında Gelir, Gider, Defter, Defter İşlemleri Hesap Özeti ve meslek mensupları için Mükellef Yönetim kısa yolları yer almaktadır

Resim 2.4. Defter Beyan Sık Kullanılanlar Başlığı

Ekranın sol tarafındaki Mükellef Bilgileri Menüsü tıklandığında Sicil Bilgileri ve Mükellef Kartı alt menüleri açılmaktadır. Sicil Bilgileri alt menüsünde mükellefin bağlı bulunduğu vergi dairesinde kayıtlı olan temel bilgileri, vergi mükellefiyet türleri, vermek zorunda olduğu beyanname bilgileri ile işyeri faaliyet bilgileri yer almaktadır.

Mükellef Kartı alt menüsünde ise; Beyanname Düzenleyen Bilgileri, İşyeri Sahiplik ve Kiracı Bilgileri, Kazanç Tespit Yöntemi, Pos Satış Bilgileri, Güncel KDV Bilgileri, İşyeri Bilgileri ve SGK Bildirimleri yer almaktadır.

Ekranın sol tarafındaki Muhasebe Bilgileri Menüsü tıklandığında Gelir Ekle, Hızlı Gelir Ekle, Gelir Listele, Gider Ekle, Hızlı Gider Ekle, Gider Listele, Hesap Özeti, Defter, Toplu Gelir Belgesi Ekle, Raporlar ve Envanter Listesi alt menüleri yer almaktadır.

Resim 2.5. Muhasebe Bilgileri Menüsü

Mükellefe ait Gelir belgeleri “Belge Bilgisi” başlığına defter kayıt tarihi, gelir belge tarihi, belge türü, belge seri ve sıra numarası ile gelirin elde edildiği kişinin/kuruluşun vergi/T.C kimlik no bilgisi girildikten sonra sistem kişinin adı, soyadı, unvanı ve vergi dairesi bilgilerini otomatik getirmektedir.

Resim 2.6. DBS Gelir Ekleme İşlemi-1

Daha sonra “Gelir Kalemleri” başlığında yer alan Satış Türü, Gelir Kayıt Türü, Gelir Kayıt Alt Türü, Faaliyet Kodu, KDV Oranı, Tutar KDV Hariç alanları doldurulduktan sonra satır ekle butonu tıklanarak ilgili faturaya ait tüm gelir grubu kalemleri eklenir en son gelir tahsilat türünün kredi kartı veya nakit/banka olarak seçilerek kaydedilir. Eklenecek yeni bir gelir belgesi varsa kayıt işlemine aynı şekilde baştan başlanarak devam edilir.

Resim 2.7. DBS Gelir Ekleme İşlemi-2

Sistem üzerinde yer alan Hızlı Gelir ekle alt menüsü mükellefin düzenli olarak aynı türde gelir etmesi halinde taslaklara eklenecek bir şablon üzerinden hızlı bir şekilde gelir kaydını oluşturmasını sağlar.

Resim 2.8. DBS Hızlı Gelir Ekleme İşlemi

Gelir Listele alt menüsü ile Liste Bilgileri seçilerek belirli tarih aralığı, belge türü, KDV oranı, gelir elde edilen kişi veya kuruluş, gelir türü, gelir alt türü gibi bir çok seçeneğe göre gelir kalemleri listelenebilir.

Mükellef Bilgileri

Muhasebe Bilgileri

Gelir Ekle

Hızlı Gelir Ekle

Gelir Listele

Gider Ekle

Hızlı Gider Ekle

Gider Listele

Hesap Özeti

Defter

Toplu Gelir Belgesi Ekle

Banolar

Liste Bilgisi

Kayıt Başlangıç Tarihi

Kayıt Bitiş Tarihi

Stopaj

KDV Oranı

TCKN / VKN

Belge Türü

Gelir Kayıt Türü

Gelir Kayıt Alt Türü

Temizle

Oluştur

EXCEL Çıktısı Al

PDF Çıktısı Al

Kayıt Tarihi	Belge Tarihi	Belge No	Açıklama	Tutar	KDV Oranı	Hesaplanan KDV	Satır Toplamı KDV Dahil
30.06.2021	30.06.2021	GIB2021000000003	TEKNOLOJİLERİ AR GE SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ. SIGMADEL BİLİŞİM - Mal Satışı	6.722,22	8	537,78	7.260,00
30.06.2021	30.06.2021	GIB2021000000003	TEKNOLOJİLERİ AR GE SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ. SIGMADEL BİLİŞİM - Mal Satışı	3.000,00	18	540,00	3.540,00

Resim 2.9. Gelir Listele Menüsü

Toplu Belge ekle alt menüsü ile mükellefe ait yazar kasa Z raporları sistem tarafından belirlenen örnek excell veri formatına uygun olarak doldurulur ve sisteme yüklenilerek kayıt işlemi tamamlanır.

Mükellef Bilgileri

Muhasebe Bilgileri

Gelir Ekle

Hızlı Gelir Ekle

Gelir Listele

Gider Ekle

Hızlı Gider Ekle

Gider Listele

Hesap Özeti

Defter

Toplu Gelir Belgesi Ekle

Banolar

Excel Verileri

İşletme Z Raporu

İşletme Z Raporu Veri Formatı

Excel Göster

Buraya Excel dosyasını sürükleyip bırakabilirsiniz.

Resim 2.10. Toplu Belge Ekleme Menüsü

Resim 2.11. Toplu Belge Şablonu (Excel)

Muhasebe bilgileri menüsü içinde yer alan Gider Ekle alt menüsü ile işletmeye ait gider belgeleri (Fatura, e-fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, ÖKC fişi, bilet vb.) tıpkı gelir menüsünde olduğu gibi kayıt tarihi, belge tarihi, belge türü, seri ve sıra no gider belgesinin alındığı kişinin/kuruluşun vergi/T.C kimlik no bilgisi girildikten sonra sistem kişinin adı, soyadı, unvanı ve vergi dairesi bilgilerini otomatik getirmektedir.

Resim 2.12. Gider Menüsü Ekranı-1

Daha sonra “Gider Kalemleri” başlığında yer alan Alış Türü, Gider Kayıt Türü, Gider Kayıt Alt Türü, Faaliyet Kodu, KDV Oranı, Tutar KDV Hariç alanları doldurulduktan sonra satır ekle butonu tıklanarak ilgili belgedeki tüm gider grubu kalemleri eklenir ve kaydedilir. Eklenecek yeni bir gider belgesi varsa kayıt işlemine aynı şekilde baştan başlanarak devam edilir.

Resim 2.13. Gider Menüsü Ekranı-2

Sistem üzerinde yer alan Hızlı Gider ekle alt menüsü mükellefin düzenli olarak aynı türde gider türü olaması halinde taslaklara eklenecek bir şablon üzerinden hızlı bir şekilde gider kaydını oluşturmasını sağlar.

Resim 2.14. Hızlı Gider Ekleme Ekranı

Gider Listele alt menüsü ile Liste Bilgileri seçilerek belirli tarih aralığı, belge türü, KDV oranı, gider yapılan edilen kişi veya kuruluş, gider türü, gider alt türü gibi bir çok seçeneğe göre gider kalemleri listelenebilir.

Kayıt Tarihi	Belge Tarihi	Belge No	Açıklama	Tutar	KDV Oranı	İndirilecek KDV	Stopaj Tutarı	Satır Toplamı - KDV Dahil
31.05.2021	31.05.2021	0022021000003794	GIDA TİC. SAN. A.Ş. AĞAÇLI OTOMOTİV - Mal Alışı	1.584,20			0,00	1.584,20
29.05.2021	29.05.2021	URA2021000008108	MEŞRB.GIDA VE TUKT.MAD.TİC. LTD. ŞT ÜÇEL DAYN.TUKT.MALLABİRA - Mal	258,33	8	20,67	0,00	279,00

Resim 2.15. Gider Listeleme Ekranı

Hesap Özeti alt menüsü mükellefin belirli bir dönemde elde ettiği ticari veya mali karın hesaplanması için kullanılmaktadır. Ayrıca bu menü özellikle Gelir Geçici Vergi Beyannamesinin oluşturulması için kullanılmaktadır. Hesap dönemi seçildikten sonra ticari veya mali kar seçeneklerinden biri seçilerek dönem sonu emtia mevcudu bilgisi girilerek hesap özeti oluşturulur.

Kazanç Hesaplama

Hesaplama Türü (Ticari / Mali)

Ticari Mali

Başlangıç Tarihi

01.01.2021

Bitiş Tarihi

30.06.2021

Dönem Sonu Emtia Mevcudu

500.000,00

Temizle

Görüntüle

Oluştur

Ticari:
İşletmenin karının yada zararının vergi mevzuatındaki hükümlerin dikkate alınmadan hesaplanmasıdır.

Mali:
İşletmenin karının yada zararının vergi mevzuatındaki hükümlerin dikkate alınarak hesaplanmasıdır. Verginin matrahını oluşturmaktadır. Ticari kazançtan kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesi ve istisna kazançların çıkarılmasıyla mali hesap özeti hesaplanmaktadır.

Hesap özeti bilgilerinizin Geçici Vergi ve Yıllık Gelir Vergisi Beyannamelerinize yansıtılması için, "Oluştur" butonu tıklandıktan sonra "Kaydet" butonu tıklanarak hesap özeti kaydedilmesi gerekmektedir.

Mali Hesap Özeti

Başlangıç Tarihi:

01/01/2021

Bitiş Tarihi:

30/06/2021

Oluşturma Tarihi:

10/07/2021

EXCEL Çıktısı Al

PDF Çıktısı Al

GİDERLER	TUTAR
Dönem Başı Emtia Mevcudu	421.342,46
Dönem İçinde Satın Alınan Emtia	176.733,82
Giderler	0,00
Amortisman Giderleri	0,00
Kar	18.497,85
Genel Toplam	616.574,13

GELİRLER	TUTAR
Dönem Sonu Emtia Mevcudu	500.000,00
Dönem İçinde Elde Edilen Hasılat	116.574,13
Gelir Diğer Gelirler	0,00
-	
Zarar	0,00
Genel Toplam	616.574,13

Kaydet

Resim 2.16. Hesap Özeti Ekranı

Defter alt menüsünün temel işlevi mükellefe ait defter kayıtlarının VUK'da belirtilen şekilde dökümünün alınmasını sağlamaktır. Defter Türü, Tarih Aralığı, Gelir, Gider, Çıkarılan Kayıt Türlerine göre yasal defterlerin Excel ve PDF formatında dökümü yapılmaktadır.

Mükellef Bilgileri

Muhasebe Bilgileri

Gelir Ekle

Hızlı Gelir Ekle

Gelir Listele

Gider Ekle

Hızlı Gider Ekle

Gider Listele

Hesap Özeti

Defter

Toplu Gelir Belgesi Ekle

Raporlar

Defter Bilgisi

Defter Türü

İşletme Defteri

Başlangıç Tarihi

01.01.2021

Bitiş Tarihi

30.06.2021

Gider

Kapalı Açık

Gelir

Kapalı Açık

Güncellenen ve Silinen Kayıt Detayları

Rapordan Çıkar Rapora Ekle

Temizle

Görüntüle

EXCEL Çıktısı Al

PDF Çıktısı Al

Defter

Gider Kısım									
Sıra...	Kayıt Tarihi	Belge Tarihi	Belge Seri No	Belge Sıra No	Açıklama	Giderin Tut...	Mal Alış Tut...	İndirilecek ...	Toplam
1	01.01.2021	01.01.2021			Defter Açılış...				
2	01.01.2021	01.01.2021			Dönem Başı	0,00	421.342,46	0,00	421.342,46

Resim 2.17. Defter Döküm Menüsü

Rapor alt menüsü ise Gelir veya Gider Listeli olarak kendi belirleyeceğimiz kriterlere göre ilgili Excel ve PDF formatlarında rapor oluşturmamızı sağlamaktadır.

Resim 2.19. Rapor Menüsü

Envanter Takip Menüsü mükellefin Geçici Vergi Dönemlerinde envanterinde oluşan girdi ve çıktı takibini sağlayan yardımcı bir menüdür.

Resim 2.20. Envanter Menüsü

Beyanname Menüsü ile mükellefin yükümlü olduğu beyannameler gelir ve gider ekle menülerinden girişi yaptığı belgelere göre otomatik olarak oluşturulmaktadır.

Resim 2.21. Beyanname Menüsü

Öncelikle sırasıyla beyanname, dönemi, yılı ve başlangıç ayı “Oluştur” butonu tıklanarak otomatik beyanname oluşturulması sağlanır.

Resim 2.22. Beyanname Oluşturma Menüsü

İlgili döneme ait beyanname bilgileri sistem tarafından girişi yapılan gelir ve gider belgelerine beyanname bölümlerine otomatik olarak yüklenir.

Resim 2.23. KDV Beyannemesi-1

Sistemsal bir hatanın olup olmadığının tespit edilmesi için beyanname bölümleri ve bu bölümlere sistem tarafından yüklenilen verilerin kontrol edilmesi yanlış beyanname verilmemesi için önemlidir.

Resim 2.24. KDV Beyannemesi-2

Beyanname bölümlerinin kontrolü yapıldıktan sonra en son sonuç kısmında ilgili beyannameye ait ödeme bilgileri teyit edilir.

+ İhraç Kaydıyla Teslimler	
+ İstisnalar - Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler	
- Sonuç Hesapları	
Tecil Edilecek Katma Değer Vergisi	0,00
Ödenmesi Gereken Katma Değer Vergisi	0,00
7326 Sayılı Kanunun (6/2-a) Maddesi Kapsamındaki İşlemler Nedeniyle Hesaplanan Katma Değer Vergisi	0,00
Bu Dönemde Ödenmesi Gereken Katma Değer Vergisi	0,00
İade Edilmesi Gereken Katma Değer Vergisi	0,00
Sonraki Döneme Devreden Katma Değer Vergisi	367,91

Resim 2.25. KDV Beyannemesi-3

Tüm işlemleri tamamlanan beyanname “Onayla Kaydet” beyanname paketi içerisinde sonrasında düzenleme yapabilmek için kaydedilebilir veya “Onayla Gönder” seçeneği ile GİB e-beyanname sistemine onay için gönderilebilir.

Diğer Bilgiler	
Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel	0,00
Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel(Aylık)	0,00
Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel (Kümülatif)	934,00
Kredi Kartı İle Tahsil Edilen Teslim ve Hizmetlerin KDV Dahil Karşılığını Teşkil Eden Bedel	0,00

+ Ekler

Onayla ve Kaydet Onayla ve Gönder

Resim 2.26. KDV Beyannemesi-4

GİB e-beyanname sistemine yüklenen beyanname ile ilgili olarak Beyannameler menüsünde yer alan “Beyannamelerim” alt menüsünden beyanname hata uyarısı almayan beyanname onaylanarak tahakkuk fişi kesilebilir.

Resim 2.27. Beyanname Onay Ekranı

Ayrıca aylık beyannameler Meslek Mensupları için özel hazırlanan Mali Müşavir Menüde yer alan Beyanname İşlemleri alt menüsü aracılığı ile tüm mükelleflerin beyannameleri aynı ekranda listelenerek tek tek onaylanabileceği gibi,

Resim 2.28. Meslek Mensubu Onay Ekranı

Aynı menüde yer alan Toplu Beyanname Yönetimi seçeneği ile beyanname tipi seçilerek toplu olarak da gönderilebilir.

Resim 2.29. Meslek Mensubu Toplu Beyanname Yönetim Ekranı

Onaylanan beyannamele ilgili tahakkuk fişleri Defter Beyan Sistemi üzerinden alınabileceği gibi,

Beyanname Türü	Vergi Kimlik No	Unvan	Dönem	Güncelleme Tarihi	Durumu	İşlemler
KDV 1			5 / 2021	28.06.2021	Beyanname onaylandı	Durumunu Güncelle B T
KDV 1			5 / 2021	28.06.2021	Beyanname onaylandı	Durumunu Güncelle B T

Resim 2.30. Onaylanmış Beyanname Ekranı

Meslek mensuplarının kullanımına açık olan ebeyanname.gib.gov.tr adresinden de alınabilir.

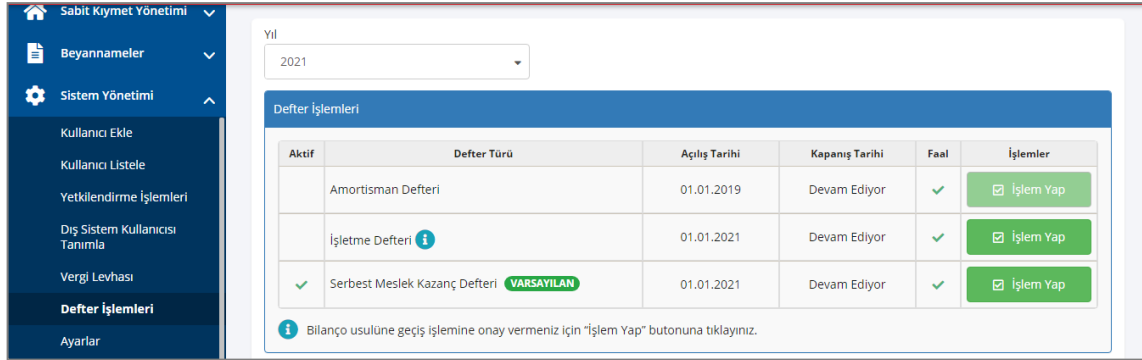

Resim 2.31. E-Beyanname Sistem Görüntüsü

Sistem Yönetimi menüsünden sistemi kullanabilecek Kullanıcı Ekleme, Kullanıcı Listeleme, Yetkilendirme, Dış Sistem Kullanıcısı Ekleme, Vergi Levhası oluşturma, Defter Türleri ve yılları arasında geçiş yapma,

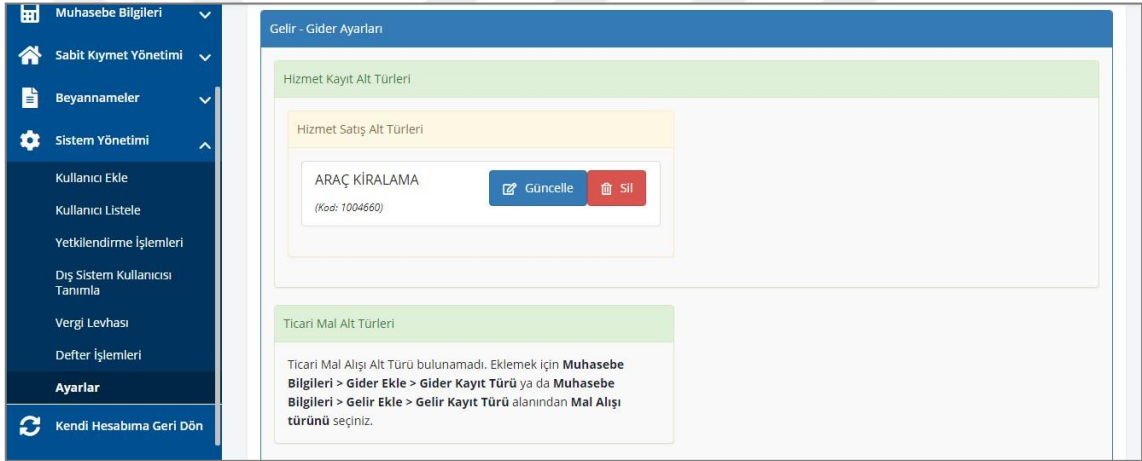

Resim 2.32. Sistem Yönetim Ekranı

Resim 2.33. Defter İşlemleri Menüsü

Sistemsal gelir ve gider tanımlarının ayarlarının yapılabileceği Ayarlar alt menüsü yer almaktadır.

Resim 2.34. Ayarlar Menüsü

Defter Beyan Sistemi içerisinde Mali Müşavirlere yönelik iki farklı menü oluşturulmuştur. Bunlar diğer mükellefler içinde ilerde aktif hale gelecek alınan verilen e-smm, e-arşiv fatura, kira gelirleri, kesinti, ücreti gayrimenkul satışı, sigorta bilgileri olmak üzere “Mali Bilgilerim” menüsü,

Resim 2.35. Mali Bilgilerim Menüsü

Diğeri ise Mali Müşavir İşlemleri Menüsü olup bu menü altında yer alan Beyanname İşlemleri, Toplu Beyanname Gönderimi, ve sözleşme imzaladığı mükelleflerine ait defter beyan sistemlerine ayrı ayrı şifre girmeden rahatça geçiş yapmalarını sağlayan Mükellef Yönetimi alt menüleridir.

Resim 2.36. Mali Müşavir İşlemleri Menüsü

Mükellef Seçimi

Toplam 59 adet mükellefiniz bulunmaktadır. Mükellef Seçiniz:

Vergi Kimlik Numarası:

Sistemde başvuru ve sözleşme işlemleri yapıldığı halde meslek mensuplarının/meslek odalarının mükelleflerinin/üyelerinin bazılarının gözükmemesi durumunda, Hızlı Geçiş Yap alanına ilgili mükellefin vergi kimlik numarası yazılarak "Mükellefi Ekle" ifadesi tıklanıldığında başvurusu yapılmış olan mükellefler listeye eklenebilecektir.

	Vergi Kimlik Numarası	Unvan	Aktif Defterler
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle
☐	0000000000000000	0000000000000000	Aktif Defter Görüntüle

Son Giriş Zamanı: 03.01.2023 17:59:24

Resim 2.37. Mükellef Yönetimi

Meslek mensupları tarafından bürolarında kullanılan muhasebe yazılımlarının Defter-Beyan Sistemi ile uyumlu olması halinde mükelleflere ait kayıtları bu programlar aracılığı ile takip edebilmeleri ve kendi kullandıkları muhasebe yazılımları üzerinden yaptıkları muhasebe kayıtlarını da sisteme aktarmaları mümkündür. Ancak tutulan kayıtların geçerli kabul edilebilmesi ve beyannamelerin oluşturulması için mutlaka her ay beyanname döneminden önce Defter Beyan Sistemine aktarılması gerekmektedir.

3. BÖLÜM

E-DEFTER SİSTEMİ İLE DEFTER BEYAN SİSTEMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI VE TOKAT İLİNDEKİ MESLEK MENSUPLARININ SİSTEMLERE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİ

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Ülkemizde e-dönüşüm ve VEDOP uygulamaları kapsamında 6102 sayılı TTK'nun 64-88 maddeler ve VUK göre kâğıt ortamında tutulan ticari defterlerin 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Elektronik Defter Genel Tebliği kapsamında elektronik ortamda tutulmaya başlanması ile mali açıdan bir milat yaşanmış. 2023 yılına kadar tüm vergi mükelleflerinin ticari defterlerini Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının elektronik portalları üzerinde tutmaya başlaması hedeflenmiştir. Bu kapsamda işletme ve serbest meslek defterleri defter beyan sistemi portalından, yevmiye, envanter ve defteri kebir kayıtları ise e-defter portalı üzerine kaydedilmektedir. Elektronik defterlere geçiş sürecinde muhasebe kayıtlarını tutan ve elektronik defter portallarına kayıt işlemlerini yapan Tokat ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının sistemlerin kullanımı, olumlu ve olumsuz yönlerine yönelik değerlendirilmelerinin alınması amaçlanmaktadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Türk Vergi Sisteminde yapılan değişiklik son değişiklikler sonucunda elektronik defter sistemlerinin kullanım zorunluluklarına yönelik sistem kullanıcıları Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının göstermiş olduğu tepkinin ölçülmesi ve sistemsel eksiklik ve hataların tespitinin sağlanmasına yönelik bir akademik bir araştırma yapılarak e-dönüşüm sürecine katkı sağlanmalıdır.

3.3. LİTERATÜR TARAMASI

Türkiye’de VEDOP kapsamında uygulanmaya başlanan e-defter sistemi 2013 yılında, defter beyan sistemi ise 2018 yılında yürürlüğe girmiştir. Henüz uygulama da yeni olan bu iki sistemi inceleyen çalışmalar kısaca aşağıda belirtilmiştir.

e-Defter uygulamalarının işletmeler açısından kazanımlarını inceleyen (Bal,2018: 87), (Özdemir 2016: 150) çalışmalarında anket yöntemini kullanmışlardır. (Bal,2018: 87) yaptığı çalışmasının sonucunda kullanıcıların e-defter ve e-fatura sisteminden eksikliklerine rağmen memnun oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. (Özdemir 2016: 150) yaptığı çalışmasının sonucunda kanuni zorunluluk olarak uygulanmaya başlanan e-defter sistemi beraberinde pek çok avantaj ve dezavantaj getirmesine rağmen kullanıcılar genel olarak uygulamadan memnun olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

e-fatura ve e-defter uygulamalarının denetime katkısını inceleyen (Ekiz,2018: 92), çalışmalarında yüz yüze görüşme yöntemini kullanmış ve yaptığı çalışmalar sonucunda henüz belirli mükellef grubunu kapsayan e-fatura ve e-defter kullanıcısının bağımsız denetim açısından olumlu sonuç doğurduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Türkiye’de e-fatura ve e-defter uygulamalarının işletmeler üzerine katkısını inceleyen (Aydın,2017: 263), çalışmalarında anket yöntemini kullanmış ve yaptığı çalışmalar sonucunda kullanıcıların önceleri GİB’in kanuni zorlama sebebiyle e-fatura ve e-defter uygulamalarının kullandıklarını ancak sistemin eksikliklerine rağmen olumlu sonuç doğurduğu sonucuna ulaşmıştır.

e-Fatura ve e-Defter uygulayıcılarının sürekli denetim algısını inceleyen (Kızgın,2017: 162), çalışmalarında anket yöntemini kullanmış ve yaptığı çalışmalar sonucunda uygulamanın yeniliği sebebiyle muhasebe uygulayıcılarının teknolojiyi kullanmak isterken birtakım risklerden çekindikleri yeni sistemi tam benimseyemedikleri bu yeni sistemin biraz daha olgunlaşması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Defter Beyan Sisteminin Isparta ve Burdur illerinde faaliyet gösteren Mali Müşavirler tarafından değerlendirilmesi ve sisteme katkısını inceleyen (Çarıkçı,2018:114-140) çalışmalarında anket ve yüz yüze görüşme mali müşavirlerle yapılan bire bir görüşmelerden elde edilen bilgilerle mali müşavirlerin genel olarak

Defter Beyan Sistemi'ne ilişkin farklı boyutlarda kaygılarının olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın sonuçları ileride Defter-Beyan Sistemi'nin taraflarından olan mükelleflere yönelik olarak yapılacak çalışmalarla karşılaştırıldığında ilgili e-uygulamanın başarı düzeyleri ve yansımaları hakkında bilgi sağlamak mümkün olacaktır sonucuna ulaşmıştır.

Defter Beyan Sistemi Uygulaması ve sistemde görülen aksaklıklara yönelik çözüm önerileri: Trabzon Örneğini inceleyen (Akkaya,2019) Çalışma kapsamında Trabzon ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının defter beyan sistemini anket yöntemi ile vergisel açıdan, denetim açısından ve kayıt düzeni açısından değerlendirmelerini tespit etmek maksadıyla verileri toplanmış ve analize tabi tutulmuş ve sadece yazılımsal sadece sistem geliştirmekle tüm sorunlar çözülemeyeceği için meslek mensuplarının ve vergi mükelleflerinin yeni gelişmelere uyumlu bir eğitimle donatılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın ana kütlesi ve örnekleme ile araştırmada kullanılan veri toplama aracının geliştirilmesi ve elde edilen verilerin analiz edilmesi ile ulaşılan bulgular bu bölüm altında ele alınmıştır.

3.4.1. ARAŞTIRMANIN ANA KÜTLESİ ve ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın ana kütlesi Tokat ilinde faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci (SM), Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler (SMMM), ve Yeminli Mali Müşavirlerdir (YMM) Tokat ilinde faaliyet gösteren ve Tokat SMMM odasına kayıtlı toplam 254 meslek mensubundan oluşmaktadır. Bu kapsamda 01.06.2022 itibarıyla Tokat SMMM odasına kayıtlı ve mesleğe aktif devam eden 174 meslek mensubundan basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 102 meslek mensubuna araştırma anketi uygulanmıştır. Anketlerin tamamı kullanılabilir olduğundan 102 anket formu üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

3.4.2. VERİ TOPLAMA ARACI VE GELİŞTİRME SÜRECİ

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmaya yönelik katılımcıların görüşlerini belirlemek amacıyla yapılandırılmış online anket formu hazırlanıp, uygulanmıştır. Anket tekniği kolay, ucuz ve bilgileri doğrudan doğruya toplamaya uygun oluşu nedeniyle araştırma yöntemleri arasında en çok kullanılanıdır. Anket, bir problemle ilgili olarak çeşitli kimselerin bilgi, tecrübe ve düşüncelerini almak için yapılan soruşturma olup belli bir araştırmanın amacına uygun düzenlenmiş soru listesinden oluşur. Bu teknikte araştırmacı ile bilgi kaynağı arasındaki iletişim yazılı olarak gerçekleşir. Bu durum kendisinden bilgi alınan kişinin sorulara rahatlıkla cevap vermesine imkân tanır.

Araştırmada kullanılacak anket formu üç ana bölümden oluşmaktadır. Bunlardan ilki katılımcıların mesleki bilgilerinin ölçmeye yönelik unvan, yetki, deneyim süresi, toplam mükellef sayısı, e-defter ve defter beyan sistemine tabi mükellef sayıları, personel sayısı, kullanılan muhasebe programı, entegratör kullanımı, başka bir mesleki faaliyetlerinin olup olmadığının tespit edilmesine yönelik 11 soru yer almaktadır.

İkinci bölümde; meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı, sistemlere adaptasyonları, sistemlerin karşılaştırılması ve sistemlere yönelik beklentilerini ölçmeye yönelik 40 ifade yer almaktadır. Verilen bu ifadeler 5’li Likert Ölçeği’ne göre değerlendirilmiştir. İkinci bölümdeki ifadeler için “Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum” şeklindeki 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde; muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerini ölçmeye yönelik cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve gelir durumu, özelliklerine ilişkin beş soru yer almaktadır.

Araştırma kapsamında oluşturulan ölçeğe, yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile meslek mensupları, uzman akademisyenler ve iş insanları ile görüşmeler yapılarak son hali verilmiştir. Böylece, araştırma konusu ile ilgili olan tarafların anket formunun oluşturulmasına yönelik değerlendirmeleri de araştırmaya dahil edilmiştir.

3.4.3. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Araştırma Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarında uygulanmış olup, Covid-19 pandemisi sebebiyle yüz yüze görüşme imkânı bulunmadığından online anket yapılmış, araştırma sonuçları Türkiye genelindeki meslek mensuplarının tepkilerini kapsamamaktadır.

3.4.4. VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ

Araştırma kapsamında geliştirilen ölçekten elde edilen veri seti SPSS programında yapılmıştır. Anket formunun birinci ve üçüncü bölümünü analiz etmek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. İkinci bölümde ise; ankete ait ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için açıklayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Faktörlerin güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Faktör analizi ile elde edilen faktörlerin katılımcıların demografik özellikleri itibarıyla farklılaşp farklılaşmadığı Bağımsız İki Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi ile test edilmiştir. Analizlerde $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

3.5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde, araştırma kapsamında yüz yüze yapılan anketlerden elde edilen verilen düzenlenmiş ve istatistiksel yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir.

3.5.1. Betimsel İstatistik Sonuçları

Araştırma kapsamında uygulanan ankete katılım sağlayan Tokat ilinde faaliyet gösteren 102 muhasebe meslek mensubuna ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 3.1’de özetlenmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların Mesleki Bilgilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

		n	%
Unvan	SMMM	101	99,0
	YMM	1	1,0
Bağımsız Denetçilik Yetkisi	Evet	26	25,5
	Hayır	76	74,5
Mesleki Deneyim Süresi	5 Yıldan Az	12	11,8
	6-10 Yıl	10	9,8
	11-15 Yıl	22	21,6
	16-20 Yıl	37	36,3
	21 Yıl ve Üzeri	21	20,6
İşyerinde Çalışan Sayısı	Çalışanım yok	10	9,8
	1 Kişi	34	33,3
	2 Kişi	17	16,7
	3 Kişi	14	13,7
	4 Kişi	17	16,7
	5 ve Daha Fazla Kişi	10	9,8
Toplam Mükellef Sayısı	50'den az	23	22,5
	51-100 arası	37	36,3
	101-200 arası	30	29,4
	200'den fazla	12	11,8
Defter Beyan Sistemine Tabi Mükellef Sayısı	1-20 arası	28	27,5
	21-40 arası	33	32,4
	41-60 arası	10	9,8
	61'den fazla	31	30,4
e-Defter Sistemine Tabi Mükellef Sayısı	Yok	10	9,8
	1-20 arası	69	67,6
	21-40 arası	7	6,9
	41-60 arası	4	3,9
	61'den fazla	12	11,8
Kullandığı Muhasebe Programı	Zirve	62	60,8
	Mikro	7	6,9
	LUCA	19	18,6
	Uyumsoft	2	2,0
	ETA	2	2,0
	Diğer	10	9,8
Özel Entegratör ile Çalışma Durumu	Evet	83	81,4
	Hayır	19	18,6
Çalışılan Entegratör Sayısı	1 Tane Entegratörle Çalışıyorum	36	43,4
	1'den Fazla Entegratörle Çalışıyorum	47	56,6
Muhasebe Mesleğinin Dışında Farklı Bir İş Kolu Faaliyeti	Evet	41	40,2
	Hayır	61	59,8

Katılımcıların mesleki bilgilerine ilişkin tanımlayıcı bulgular Tablo 3.1’de yer almaktadır. Bu bulgulara görüldüğü gibi katılımcılardan 101 (%99,0) kişi Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olup 76 (%74,5) kişinin bağımsız denetçilik yetkisi bulunmamaktadır. 37 (%36,3) kişi 16-20 yıl arası mesleki deneyime sahip, 34 (%33,3) kişinin işyerinde 1 kişi çalışmakta ve 37 (%36,3) kişinin mükellef sayısı 51-100 arasındadır. Katılımcılardan 33 (%32,4) kişinin defter beyan sistemine tabi mükellef sayısı 21-40 arasında ve 69 (%67,6) kişinin e-defter sistemine tabi mükellef sayısı 1-20 arasındadır. 62 (%60,8) kişi muhasebe programlarından Zirve programını kullanmaktadır. 83 (%81,4) kişi özel entegratör ile çalışmakta, özel entegratör ile çalışanlardan 47 (%56,6) kişi 1’den fazla entegratörle çalışmakta olup 61 (%59,8) kişi muhasebe dışında farklı bir iş kolunda faaliyet yürütmemektedir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

		n	%
Cinsiyet	Erkek	98	96,1
	Kadın	4	3,9
Yaş	26-35 Yaş	22	21,6
	36-45 Yaş	43	42,2
	46-55 Yaş	25	24,5
	56 Yaş ve Üstü	12	11,8
Medeni Hal	Evli	93	91,2
	Evli Değil	9	8,8
Eğitim Durumu	Önlisans	2	2,0
	Lisans	86	84,3
	Tezsiz Yüksek Lisans	13	12,7
	Tezli Yüksek Lisans	1	1,0
Aylık Ortalama Gelir	5.000 TL’den az	4	3,9
	5.001-7.500 TL	22	21,6
	7.501-10.000 TL	17	16,7
	10.001-15.000 TL	24	23,5
	15.001 TL ve Üstü	35	34,3

Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin tanımlayıcı bulgular Tablo 3.2’de yer almaktadır. Bu bulgulara görüldüğü gibi katılımcılardan 98 (%96,1) kişi erkek olup 43 (%42,2) kişi 36-45 yaş arasındadır. 93 (%91,2) kişi evli iken 86 (%84,3) kişi lisans mezunudur ve 35 (%34,3) kişinin aylık ortalama geliri 15,001 TL ve üstündedir.

3.5.2. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Açıklayıcı faktör analizi (Explanatory Factor Analysis, EFA), ortak faktör modelinin temelidir (Thurstone, 1957). bir veri setinin yapısını anlamaya ve açıklamaya yardımcı olan bir istatistiksel yöntemdir. Bu yöntem, bir veri setinin altında yatan faktörleri tespit etmeyi ve bunların ne kadar etkili olduğunu ölçmeyi amaçlar. Faktörler, veri setinde ortak olarak görülen değişkenlerden oluşur ve genellikle birbirlerine benzer özellikleri paylaşırlar. EFA, veri setinde bulunan değişkenler arasındaki ilişkileri inceler ve bunları faktörler olarak gruplandırır. Bu sayede, veri setinin yapısını anlamaya yardımcı olur ve veri setinde bulunan değişkenler arasındaki ilişkiler hakkında daha fazla bilgi edinilebilir.

Açıklayıcı faktör analizi, veri setinde bulunan değişkenler arasındaki ilişkileri inceler ve bunları faktörler olarak gruplandırır. Bu faktörler, veri setinde ortak olarak görülen değişkenlerden oluşur ve genellikle birbirlerine benzer özellikleri paylaşırlar. Özdamar (2013)'e göre açıklayıcı faktör analizi: “Birbirleriyle ilişkili p sayıda değişkenden oluşan veri setinin kovaryans ya da korelasyon matrisinden yararlanılarak eşit ya da daha az sayıda ($k \leq p$) ve birbirlerinden bağımsız yeni değişkenler (faktör) belirlemek üzere yararlanılan yöntem faktör analizidir”

EFA için önkoşul olarak, veri setinde bulunan değişkenlerin birkaç faktöre ait olduğu varsayılır. Örneğin, bir anket veri setinde, ankete verilen cevapların birkaç faktöre ait olduğu varsayılabilir. Örneğin, kişilik özelliklerini ölçen değişkenler bir faktör oluşturabilir, kişinin yaşam tarzını ölçen değişkenler ise başka bir faktör oluşturabilir.

EFA yöntemi, veri setinde bulunan değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyerek, hangi değişkenlerin birbirleriyle ilişkili olduğunu tespit eder. Bu ilişkili değişkenler, aynı faktörü oluştururlar. Örneğin, anket veri setinde, kişinin sosyal faaliyetlerine ilişkin cevapları ile evde vakit geçirmeyi tercih etme durumu arasında bir ilişki olabilir. Bu ilişkili değişkenler, “evde vakit geçirme” faktörünü oluştururlar.

EFA yöntemi, faktörlerin etkinliğini ölçmek için değişkenlerin faktör yüklerini kullanır. Faktör yükleri, her değişkenin o faktöre olan katkısını gösterir. Örneğin, anket veri setinde, “evde vakit geçirme” faktörünü oluşturan değişkenlerin hepsinin faktör yükleri yüksek olabilir, bu da faktörün etkin olduğunu gösterir.

EFA yöntemi, veri setinde bulunan değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamaya yardımcı olur ve veri setinin yapısı hakkında daha fazla bilgi edinilmesini sağlar.

Araştırma kapsamında, meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımlarına yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik oluşturulan ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesi için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu ölçeğin güvenirliği kısacası ölçeğin iç tutarlılığını incelemek için Cronbach alfa katsayısı kullanılmıştır. AFA'nın yapılabilmesi için öncelikle örneklemin yeterliliği test edilmiştir. Bunun için, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testine yapılmış ve sonuçları Tablo 3.3.de özetlenmiştir.

Tablo 3.3. KMO ve Bartlett Küresellik Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Testi		,801
Bartlett Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	3769,781
	df	406
	Anlamlılık	,000

Tablo 3.3. incelendiğinde KMO katsayısı 0,801 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, araştırmadaki örnek büyüklüğünün faktör analizi yapılması için uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett Küresellik testi sonucuna göre de yaklaşık ki-kare değeri 3769,781'dir. Bu değer de veri setinin faktör analizine uygun olduğu göstermektedir. Aynı zamanda araştırmanın ana kütlesi ile örneklem arasında faktör analizi yaparken yüksek korelasyon olması beklenmektedir. Bartlett Küresellik testi değeri bu korelasyonun da veri seti içerisinde olduğunu göstermektedir. Örneklemin ve veri setinin açıklayıcı faktör analizine uygunluğu belirlendikten sonra Tablo 3.4'te açıklayıcı faktör analizine ait sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Tablo 3.4. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	Faktör Yükü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Cronbach Alpha
FAKTÖR 1: Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması				
Defter Beyan Sistemi meslek mensubunun iş yükünü azaltmıştır.	0,822	11,242	25,314	0,774
Defter Beyan Sisteminin aylık vergi beyannamelerini otomatik hazırlaması işlerimizi kolaylaştırmıştır.	0,819			
Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler	0,769			
e-Defter Sistemi defter kayıtlarının daha kolay tutulmasını sağlamaktadır.	0,734			
e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır.	0,699			
Defter Beyan Sisteminin kendi muhasebe yazılımı olması bu sistemi daha verimli kılmaktadır.	0,662			
Her iki sistem sayesinde tüm mükelleflerin defter kayıtlarının elektronik ortama alınmasıyla vergiden kaçınma, vergi kaçakçılığı, sahte fatura kullanımı gibi vergi kaybına neden olan sebepler çift taraflı kontrol sayesinde ortadan kalkacaktır.	0,642			
Her iki sistem de kâğıt kullanımı ve kırtasiye işlerini azaltmaktadır.	0,633			
Kullandığım Muhasebe Programı e-defter sistemi ile uyumludur	0,623			
Özel Entegratörler e-defter kayıt işlemlerini kolaylaştırmaktadır	0,602			
FAKTÖR 2: Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını				
Defter Beyan Sistemi muhasebe meslek elemanlarına ihtiyacı arttırmıştır.	0,702	8,495	12,457	0,728
Defter Beyan Sistemi, verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır.	0,683			
İlerleyen dönemlerde Defter Beyan Sisteminin muhasebe meslek mensuplarını gereksiz kılacağını düşünüyorum.	0,668			
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemleri yüzünden mesleğimin geleceğinden endişeliyim.	0,600			
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelerin artmasıyla Muhasebe Mesleğine daha çok önem ve değer verilmektedir.	0,578			
İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum.	0,559			
FAKTÖR 3: Zorluklar ve Eksiklikler				
Defter Beyan Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır.	0,765	6,541	10,268	0,620
Özel Entegratörlerin vermiş olduğu standart bir hizmet ve fiyat sistemi yoktur.	0,742			
e-Defter Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır.	0,652			
e-Defter Beratlarının oluşturulması ve defter kayıtlarının yüklenmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır	0,622			
e-Defter Sisteminin eksik yönleri olup hala tam sürüm olarak çalışmamaktadır.	0,518			
Her iki sistemin de hala ciddi eksiklikleri vardır.	0,499			
e-Defter Sisteminde muhasebe bürolarında kullanılan muhasebe program kayıtlarının. xmls formatında sisteme yüklenmesi sistemin içerisinde henüz bir muhasebesel yazılımının olmadığı göstermektedir.	0,495			
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlayamıyorum.	0,483			

FAKTÖR 4: Eğitim				
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemlerinin tüm mükellefler tarafından kullanılmaya başlanması ile Muhasebe mesleğinin, denetim ve mali müşavirlik alanına doğru kayacağını düşünüyorum.	0,820	2,303	6,731	0,589
e-Defter ve Defter Beyan Sistemlerini kullanabilmek için eğitim almam gerekti.	0,723			
Sistemlerin sürekli güncellenmesi beraberinde sürekli eğitim ihtiyacının doğmasına neden olmuştur.	0,637			
FAKTÖR 5: Denetim				
e-Defter Sisteminde gelir ve gider belgeleri için online kayıt modülünün olmaması, bu belgelere ilişkin sahte belge kontrolünün yapılamamasına neden olmaktadır.	0,677	1,211	4,497	0,523
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bölgelerde bulunan Vergi Denetim Başkanlıklarını kapatarak Ankara'da tek bir merkeze taşınması ilerleyen dönemlerde vergi denetimlerinin online olarak Defter Beyan Sistemi ve e-defter sistemleri üzerinden yapılacağını göstermektedir.	0,599			
Defter Beyan Sisteminde yer alan vergi numarası kontrolü sayesinde alış faturalarının sahte fatura olmasının önüne geçilmiştir.	0,452			
FAKTÖR 6: Dijital Dönüşüm				
Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur.	0,654	1,034	2,349	0,412
Defter Beyan Sistemine direkt veri girişi yapmak yerine muhasebe programım aracılığıyla işlem yapmayı tercih ediyorum	0,601			
e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım	0,521			
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlamaktayım.	0,402			

Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerini ölçmek amacıyla toplam 39 ifadenin 34'ü analizde kullanılmıştır. Binişiklik gösteren ve güvenilirliği düşüren 5 ifade ölçekten çıkartılmıştır. Toplam 34 ifade açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre 6 faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler şu şekilde adlandırılmıştır.

Faktör 1	• Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması
Faktör 2	• Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını
Faktör 3	• Zorluklar ve Eksiklikler
Faktör 4	• Eğitim
Faktör 5	• Denetim
Faktör 6	• Dijital Dönüşüm

Resim 3.1. Faktör Adlandırmaları

Bu faktörler, muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarının % 61,616’sını açıklamaktadır.

Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerini ölçmeyi amaçlayan araştırma kapsamında uyarlanan ölçekte katılımcıların en çok katıldıkları ve en az katıldıkları 3 ifade ve bu ifadelerin ortalama değerleri Tablo 3.5.’da yer almaktadır.

Tablo 3.5. En Çok ve En Az Katılım Gösterilen İfadeler

En Çok Katılım Gösterilen İfadeler	Ortalama
İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum.	4,01
Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur	3,96
Defter Beyan Sistemi verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır	3,14
En Az Katılım Gösterilen İfadeler	Ortalama
Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler	2,14
e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır.	2,08
e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım	1,86

Tablo 3.5. genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek ortalamaya sahip 3 ifadenin sırasıyla “İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum” (Ort:4,01), “Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur” (Ort:3,96) ve “Defter Beyan Sistemi verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır” (Ort:3,14) ifadeleri olduğu, en düşük ortalamaya sahip 3 ifadenin ise sırasıyla “e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım” (Ort:1,86), “e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır” (Ort:2,08) ve “Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler” (Ort:2,14) ifadeleri olduğu görülmektedir.

Bağımsız denetçilik yetkisi olan muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarını Bağımsız Örneklem t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.6’da yer almaktadır.

Tablo 3.6. Bağımsız Denetçi Belgesi Olan Katılımcıların e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımına Yönelik Tutumlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Faktörler	Belge Var/Yok	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması	Evet	26	3,4765	0,77899	6,033	0,211
	Hayır	76	3,0554	0,67544		
Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını	Evet	26	3,6755	0,8823	8,666	0,214
	Hayır	76	3,0124	0,7422		
Zorluklar ve Eksiklikler	Evet	26	3,5345	0,6676	9,055	0,141
	Hayır	76	2,5423	0,6349		
Eğitim	Evet	26	3,0012	0,8123	6,234	0,111
	Hayır	76	2,5552	0,7856		
Denetim	Evet	26	2,9232	0,7904	8,232	0,425
	Hayır	76	2,5444	0,6099		
Dijital Dönüşüm	Evet	26	3,9088	0,6110	6,5099	0,233
	Hayır	76	3,5332	0,5691		

Tablo 3.6.’da yer alan analiz sonuçlarına göre tüm faktörler istatistiki açıdan anlamlı bulunmamıştır. Tüm faktörlerin p anlamlılık düzeyi 0,05’ten büyük olduğu için bağımsız denetim belgesi olan meslek mensupları ile bağımsız denetçi belgesi olmayan meslek mensupları arasında e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarını istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($p < 0,05$).

Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarının mesleki deneyime göre farklılık gösterip göstermediklerini test etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.7.'de yer almaktadır.

Tablo 3.7. Mesleki Deneyim Süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması	Gruplar Arası	3,567	5	0,966	1,221	0,122
	Grup içi	205,344	97	0,499		
	Toplam	208,911	102			
Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını	Gruplar Arası	0,993	5	0,812	0,987	0,345
	Grup içi	232,567	97	0,433		
	Toplam	233,56	102			
Zorluklar ve Eksiklikler	Gruplar Arası	9,235	5	2,255	3,232	0,017
	Grup içi	269,556	97	0,766		
	Toplam	278,791	102			
Eğitim	Gruplar Arası	2,306	5	2,344	2,322	0,033
	Grup içi	212,332	97	0,222		
	Toplam	214,638	102			
Denetim	Gruplar Arası	1,454	5	0,465	0,445	0,877
	Grup içi	404,232	97	0,921		
	Toplam	405,686	102			
Dijital Dönüşüm	Gruplar Arası	8,332	5	1,222	1,811	0,126
	Grup içi	402,499	97	0,632		
	Toplam	410,831	102			

Tablo 3.7’ e göre; “Zorluklar ve Eksiklikler” ve “Eğitim” faktörü bakımından p değeri 0,05’ten küçük olduğu için gruplar arası anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu tespit etmek için Post-Hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. “Zorluklar ve Eksiklikler” faktörüne ait Scheffe testi sonuçları Tablo 3.8.’de yer almaktadır.

Tablo 3.8.Zorluklar ve Eksiklikler Faktörü Scheffe Testi Sonuçları

Zorluklar ve Eksiklikler Faktörü		Ortalama Farkı	Standart Hata
5 Yıldan Az	6-10 Yıl	-,43431	,21249
	11-15 Yıl	,33974	,16755
	16-20 Yıl	-,86745*	,17685
	21 Yıl ve Üzeri	,93882*	,16844
6-10 Yıl	5 Yıldan Az	-,43431	,21249
	11-15 Yıl	,56732*	,22354
	16-20 Yıl	,45443	,18765
	21 Yıl ve Üzeri	,67764	,19324
11-15 Yıl	5 Yıldan Az	,33974	,16755
	6-10 Yıl	,56732*	,22354
	16-20 Yıl	-,43222	,19898
	21 Yıl ve Üzeri	,65672	,18789
16-20 Yıl	5 Yıldan Az	-,86745*	,17685
	6-10 Yıl	,45443	,18765
	11-15 Yıl	-,43222	,19898
	21 Yıl ve Üzeri	,11234	,19844
21 Yıl ve Üzeri	5 Yıldan Az	,93882*	,16844
	6-10 Yıl	,67764	,19324
	11-15 Yıl	,65672	,18789
	16-20 Yıl	,11234	,19844

Zorluklar ve eksiklikler faktöründe, “16-20 yıl” arasında mesleki tecrübeye sahip olanlar “5 yıldan az” mesleki tecrübesi olanlara, “21 yıl ve üzeri” mesleki tecrübeye sahip olanlar “5 yıldan az” mesleki tecrübesi olanlara göre yüksek ortalamaya sahip olduğu Tablo 3.8’de yer almaktadır.

“Eğitim” faktörü bakımından p değeri 0,05’ten küçük olduğu için gruplar arası anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu tespit etmek için Post-Hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. Scheffe testi sonuçları Tablo 3.9.’de yer almaktadır.

Tablo 3.9. Eğitim Faktörü Scheffe Testi Sonuçları

Eğitim Faktörü		Ortalama Farkı	Standart Hata
5 Yıldan Az	6-10 Yıl	-,43266	,13424
	11-15 Yıl	,43321	,16852
	16-20 Yıl	-,66743	,29234
	21 Yıl ve Üzeri	,96352*	,16299
21 Yıl ve Üzeri	5 Yıldan Az	,96352*	,16299
	6-10 Yıl	,77746	,16329
	11-15 Yıl	,45372	,28789
	16-20 Yıl	,17427	,29764

Tablo 4.9.’de eğitim faktörüne ilişkin Scheffe testi sonuçları yer almaktadır. Tablo 3.9.’de göre 21 yıl ve üzeri” mesleki tecrübeye sahip olanlar “5 yıldan az” mesleki tecrübesi olanlara göre yüksek ortalamaya sahiptir.

Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarının defter beyan sistemine tabi mükellef sayısına göre farklılık gösterip göstermediklerini test etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.10.’da’ yer almaktadır.

Tablo 3.10. Defter Beyan Sistemine Tabi Mükellef Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması	Gruplar Arası	10,654	5	1,066	1,021	0,341
	Grup içi	198,254	97	0,495		
	Toplam	208,908	102			
Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını	Gruplar Arası	4,1745	5	0,512	1,187	0,234
	Grup içi	235,543	97	0,533		
	Toplam	239,7175	102			
Zorluklar ve Eksiklikler	Gruplar Arası	6,567	5	0,855	1,232	0,217
	Grup içi	291,546	97	0,722		
	Toplam	298,113	102			
Eğitim	Gruplar Arası	8,603	5	1,422	0,922	0,533
	Grup içi	225,278	97	0,252		
	Toplam	233,881	102			
Denetim	Gruplar Arası	2,541	5	0,654	0,589	0,897
	Grup içi	403,138	97	0,829		
	Toplam	405,679	102			
Dijital Dönüşüm	Gruplar Arası	4,362	5	1,201	0,811	0,727
	Grup içi	232,465	97	0,839		
	Toplam	236,827	102			

Tablo 3.10'a göre; tüm faktörler açısından p değeri 0,05'ten büyük olduğu için gruplar arası anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Yani, Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarının defter beyan sistemine tabi mükellef sayısına göre farklılık göstermemektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının e-defter ve defter beyan sistemlerinin kullanımı ve sistemin genel olarak değerlendirilmelerine yönelik tutumlarının e-defter sistemine tabi mükellef sayısına göre farklılık gösterip göstermediklerini test etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.11'de yer almaktadır.

Tablo 3.11. e-Defter Sistemine Tabi Mükellef Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktörler	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Uygulama Kolaylığı ve İş yükünün Azalması	Gruplar Arası	8,224	5	2,068	2,231	0,034
	Grup içi	208,534	97	0,793		
	Toplam	216,758	102			
Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Yarını	Gruplar Arası	6,7455	5	0,652	0,987	0,534
	Grup içi	205,523	97	0,653		
	Toplam	212,2685	102			
Zorluklar ve Eksiklikler	Gruplar Arası	8,067	5	0,789	1,235	0,221
	Grup içi	281,416	97	0,9234		
	Toplam	289,483	102			
Eğitim	Gruplar Arası	2,003	5	1,232	0,822	0,653
	Grup içi	425,208	97	0,652		
	Toplam	427,211	102			
Denetim	Gruplar Arası	2,649	5	0,641	0,576	0,886
	Grup içi	406,326	97	0,927		
	Toplam	408,975	102			
Dijital Dönüşüm	Gruplar Arası	4,612	5	1,233	0,721	0,727
	Grup içi	276,511	97	0,634		

Tablo 3.11.'e göre; “Uygulama Kolaylığı ve İş Yükünün Azalması” faktörü bakımından p değeri 0,05’ten küçük olduğu için gruplar arası anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında farklılık olduğunu tespit etmek için Post-Hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır. “Uygulama Kolaylığı ve İş Yükünün Azalması” faktörüne ait Scheffe testi sonuçları Tablo 3.12’de yer almaktadır.

Tablo 3.12. Uygulama Kolaylığı ve İş Yükünün Azalması Faktörü Scheffe Testi Sonuçları

Zorluklar ve Eksiklikler Faktörü		Ortalama Farkı	Standart Hata
Yok	1-20 arası	,33144	,22491
	21-40 arası	,39172	,17653
	41-60 arası	,89652*	,18852
	61'den fazla	,90171*	,16723
41-60 arası	Yok	,89652*	,18852
	1-20 arası	,56652	,21245
	21-40 arası	,44413	,18615
	61'den fazla	,67622	,19225
61'den fazla	Yok	,90171*	,16723
	1-20 arası	,54332	,23159
	21-40 arası	-,42362	,19718
	41-60 arası	,67622	,19225

Tablo 3.12.'de "Uygulama Kolaylığı ve İş Yükünün Azalması" faktörüne ilişkin Scheffe testi sonuçları yer almaktadır. Tablo 3.12.'ye göre "41-60 arası" e-defter sistemine tabi mükellef sayısına sahip olanlar e-defter mükellefine sahip olmayanlara, "61'den fazla" e-defter sistemine tabi mükellef sayısına sahip olanlar e-defter mükellefine sahip olmayanlara göre yüksek ortalamaya sahiptir.

Tablo 3.13'te araştırmada kullanılan ölçeğin tamamına muhasebe meslek mensuplarının yaklaşımları tarafından verilen yanıtlara ait ortalama değerler ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Tabloda yer alan "Cevap" sütununda, meslek mensuplarının yanıtları sırasıyla, 1'den 5'e doğru (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum (3) Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum'a karşılık gelecek şekilde kodlanmıştır.

Tablo 3.13. Muhasebe Meslek Mensuplarının Ölçeğe İlişkin Ortalama Değerleri ve Standart Sapma Değerleri

	Cevap	n	%	Ort	SS
Defter Beyan Sistemi meslek mensubunun iş yükünü azaltmıştır	1	32	31,4	2,29	1,182
	2	34	33,3		
	3	12	11,8		
	4	22	21,6		
	5	2	2,0		
Defter Beyan Sisteminin aylık vergi beyannamelerini otomatik hazırlaması işlerimizi kolaylaştırmıştır	1	29	28,4	2,79	1,518
	2	24	23,5		
	3	6	5,9		
	4	25	24,5		
	5	18	17,6		
Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur	1	23	22,5	3,12	1,550
	2	20	19,6		
	3	8	7,8		
	4	24	23,5		
	5	27	26,5		
Defter Beyan Sistemine direkt veri girişi yapmak yerine muhasebe programım aracılığıyla işlem yapmayı tercih ediyorum	1	33	32,4	2,82	1,673
	2	24	23,5		
	3	2	2,0		
	4	14	13,7		
	5	29	28,4		
Defter Beyan Sisteminde yer alan vergi numarası kontrolü sayesinde alış faturalarının sahte fatura olmasının önüne geçilmiştir	1	40	39,2	2,51	1,501
	2	17	16,7		
	3	12	11,8		
	4	19	18,6		
	5	14	13,7		
Defter Beyan Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır	1	39	38,2	2,42	1,538
	2	29	28,4		
	3	6	5,9		
	4	8	7,8		
	5	20	19,6		
Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler	1	47	46,1	2,14	1,379
	2	24	23,5		
	3	14	13,7		
	4	4	3,9		
	5	13	12,7		
İlerleyen dönemlerde Defter Beyan Sisteminin muhasebe meslek mensuplarını gereksiz kılacağını düşünüyorum	1	49	48,0	2,20	1,421
	2	16	15,7		
	3	18	17,6		
	4	6	5,9		
	5	13	12,7		
e-Fatura kullanımının zorunlu hale gelmesi ile birlikte ilerde Defter Beyan Sisteminde otomatik fatura entegrasyonuna geçileceğini düşünüyorum	1	32	31,4	2,93	1,612
	2	14	13,7		
	3	10	9,8		
	4	21	20,6		
	5	25	24,5		
Defter Beyan Sistemi muhasebe meslek elemanlarına ihtiyacı arttırmıştır	1	33	32,4	2,40	1,284
	2	27	26,5		
	3	16	15,7		
	4	20	19,6		
	5	6	5,9		

	Cevap	n	%	Ort	SS
Defter Beyan Sistemi verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır	1	21	20,6	3,14	1,567
	2	25	24,5		
	3	5	4,9		
	4	21	20,6		
	5	30	29,4		
e-Defter Sistemi defter kayıtlarının daha kolay tutulmasını sağlamaktadır	1	39	38,2	2,03	1,057
	2	35	34,3		
	3	16	15,7		
	4	10	9,8		
	5	2	2,0		
e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır	1	33	32,4	2,08	1,012
	2	40	39,2		
	3	20	19,6		
	4	6	5,9		
	5	3	2,9		
Kullandığım Muhasebe Programı e-defter sistemi ile uyumludur	1	25	24,5	3,09	1,586
	2	20	19,6		
	3	6	5,9		
	4	23	22,5		
	5	28	27,5		
Özel Entegratörler e-defter kayıt işlemlerini kolaylaştırmaktadır	1	23	22,5	2,73	1,291
	2	24	23,5		
	3	22	21,6		
	4	24	23,5		
	5	9	8,8		
Özel Entegratörlerin vermiş olduğu standart bir hizmet ve fiyat sistemi yoktur	1	28	27,5	2,86	1,529
	2	20	19,6		
	3	14	13,7		
	4	18	17,6		
	5	22	21,6		
e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım	1	49	48,0	1,86	1,081
	2	30	29,4		
	3	0	0,0		
	4	17	16,7		
	5	6	5,9		
e-Defter Beratlarının oluşturulması ve defter kayıtlarının yüklenmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır	1	21	20,6	3,01	1,519
	2	25	24,5		
	3	16	15,7		
	4	12	11,8		
	5	28	27,5		
e-Defter Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır	1	24	23,5	2,83	1,449
	2	25	24,5		
	3	16	15,7		
	4	18	17,6		
	5	19	18,6		
e-Defter Sisteminde gelir ve gider belgeleri için online kayıt modülünün olmaması bu belgelere ilişkin sahte belge kontrolünün yapılamamasına neden olmaktadır	1	26	25,5	2,81	1,433
	2	20	19,6		
	3	20	19,6		
	4	19	18,6		
	5	17	16,7		

	Cevap	n	%	Ort	SS
e-Defter Sisteminin eksik yönleri olup hala tam sürüm olarak çalışmamaktadır	1	23	22,5	2,98	1,535
	2	26	25,5		
	3	8	7,8		
	4	20	19,6		
	5	25	24,5		
e-Defter Sistemindeki kayıtların GİB ve Özel Entegratör tarafından saklanması güvenli saklama olanağı sağlamaktadır	1	31	30,4	2,86	1,592
	2	20	19,6		
	3	6	5,9		
	4	22	21,6		
	5	23	22,5		
Her iki sistemde beklentilere cevap vermiştir	1	30	29,4	2,36	1,141
	2	27	26,5		
	3	25	24,5		
	4	18	17,6		
	5	2	2,0		
Her iki sisteminde hala ciddi eksiklikleri vardır	1	23	22,5	2,95	1,367
	2	16	15,7		
	3	18	17,6		
	4	33	32,4		
	5	12	11,8		
Defter Beyan Sisteminin kendi muhasebe yazılımı olması bu sistemi daha verimli kılmaktadır	1	31	30,4	2,61	1,365
	2	20	19,6		
	3	18	17,6		
	4	24	23,5		
	5	9	8,8		
e-Defter Sisteminde muhasebe bürolarında kullanılan muhasebe program kayıtlarının. xmls formatında sisteme yüklenmesi sistemin içerisinde henüz muhasebesel bir yazılımının olmadığını göstermektedir	1	27	26,5	2,84	1,533
	2	22	21,6		
	3	18	17,6		
	4	10	9,8		
	5	25	24,5		
Her iki sistem sayesinde tüm mükelleflerin defter kayıtlarının elektronik ortama alınmasıyla vergiden kaçınma, vergi kaçakçılığı, sahte fatura kullanımı gibi vergi kaybına neden olan sebepler çift taraflı kontrol sayesinde ortadan kalkacaktır	1	31	30,4	2,63	1,475
	2	26	25,5		
	3	12	11,8		
	4	16	15,7		
	5	17	16,7		
e-Defter ve Defter Beyan Sistemlerini kullanabilmek için eğitim almam gerekti	1	23	22,5	2,78	1,419
	2	29	28,4		
	3	14	13,7		
	4	19	18,6		
	5	17	16,7		
Sistemlerin sürekli güncellenmesi beraberinde sürekli eğitim ihtiyacının doğmasına neden olmuştur	1	25	24,5	2,77	1,441
	2	25	24,5		
	3	19	18,6		
	4	14	13,7		
	5	19	18,6		
Defter Beyan Sistemi e-Defter Sistemine göre daha kullanışlıdır	1	20	19,6	3,12	1,550
	2	20	19,6		
	3	8	7,8		
	4	24	23,5		
	5	30	29,4		

	Cevap	n	%	Ort	SS
e-Defter Sistemi Defter Beyan Sistemine göre daha kullanışlıdır	1	37	36,3	2,26	1,234
	2	25	24,5		
	3	22	21,6		
	4	12	11,8		
	5	6	5,9		
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemleri yüzünden mesleğimin geleceğinden endişeliyim	1	36	35,3	2,29	1,332
	2	31	30,4		
	3	16	15,7		
	4	7	6,9		
	5	12	11,8		
Her iki sistemde kâğıt kullanımı ve kırtasiye işlerini azaltmaktadır	1	30	29,4	2,58	1,445
	2	31	30,4		
	3	8	7,8		
	4	18	17,6		
	5	15	14,7		
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlamaktayım	1	39	38,2	2,39	1,365
	2	19	18,6		
	3	17	16,7		
	4	19	18,6		
	5	8	7,8		
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bölgelerde bulunan Vergi Denetim Başkanlıklarını kapatarak Ankara'da tek bir merkeze taşıması ilerleyen dönemlerde vergi denetimlerinin online olarak Defter Beyan Sistemi ve e-defter sistemleri üzerinden yapılacağını göstermektedir	1	34	33,3	3,00	1,689
	2	10	9,8		
	3	12	11,8		
	4	14	13,7		
	5	32	31,4		
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemlerinin tüm mükellefler tarafından kullanılmaya başlanması ile denetim ve mali müşavirlik alanına doğru kayacağımı düşünüyorum	1	36	35,3	2,90	1,632
	2	10	9,8		
	3	6	5,9		
	4	28	27,5		
	5	22	21,6		
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlayamıyorum	1	29	28,4	2,53	1,391
	2	34	33,3		
	3	7	6,9		
	4	20	19,6		
	5	12	11,8		
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelerin artmasıyla Muhasebe Mesleğine daha çok önem ve değer verilmektedir	1	33	32,4	2,69	1,502
	2	21	20,6		
	3	8	7,8		
	4	25	24,5		
	5	15	14,7		
İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum	1	28	27,5	3,14	1,701
	2	18	17,6		
	3	6	5,9		
	4	12	11,8		
	5	38	37,3		

Defter beyan sistemi ile e-defter sistemine yönelik soruların değerlendirmelerine ilişkin tanımlayıcı bulgular Tablo 3.13.'de yer almaktadır. Bu bulgularda görüldüğü gibi;

- Katılımcılardan 34 (%33,3) kişi “Defter Beyan Sistemi meslek mensubunun iş yükünü azaltmıştır” ifadesine katılmamakta,
- 29 (%28,4) kişi “Defter Beyan Sisteminin aylık vergi beyannamelerini otomatik hazırlaması işlerimizi kolaylaştırmıştır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 27 (%26,5) kişi “Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur” ifadesine kesinlikle katılmakta,
- 33 (%32,4) kişi “Defter Beyan Sistemine direkt veri girişi yapmak yerine muhasebe programım aracılığıyla işlem yapmayı tercih ediyorum” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 40 (%39,2) kişi “Defter Beyan Sisteminde yer alan vergi numarası kontrolü sayesinde alış faturalarının sahte fatura olmasının önüne geçilmiştir” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 39 (%38,2) kişi “Defter Beyan Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 47 (%46,1) kişi “Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 49 (%48,0) kişi “İlerleyen dönemlerde Defter Beyan Sisteminin muhasebe meslek mensuplarını gereksiz kılacağını düşünüyorum” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 32 (%31,4) kişi “e-Fatura kullanımının zorunlu hale gelmesi ile birlikte ilerde Defter Beyan Sisteminde otomatik fatura entegrasyonuna geçileceğini düşünüyorum” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 33 (%32,4) kişi “Defter Beyan Sistemi muhasebe meslek elemanlarına ihtiyaçı arttırmıştır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 30 (%29,4) kişi “Defter Beyan Sistemi verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır” ifadesine kesinlikle katılmakta,

- 39 (%38,2) kişi “e-Defter Sistemi defter kayıtlarının daha kolay tutulmasını sağlamaktadır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 40 (%39,2) kişi “e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır” ifadesine katılmamakta,
- 28 (%27,5) kişi “Kullandığım Muhasebe Programı e-defter sistemi ile uyumludur” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 24 (%23,5) kişi “Özel Entegratörler e-defter kayıt işlemlerini kolaylaştırmaktadır” ifadesine katılmamaktayken 24 (%23,5) kişi de katılmakta,
- 28 (%27,5) kişi “Özel Entegratörlerin vermiş olduğu standart bir hizmet ve fiyat sistemi yoktur” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 49 (%48,0) kişi “e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 28 (%27,5) kişi “e-Defter Beratlarının oluşturulması ve defter kayıtlarının yüklenmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır” ifadesine kesinlikle katılmakta,
- 25 (%24,5) kişi “e-Defter Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır” ifadesine katılmamakta,
- 26 (%25,5) kişi “e-Defter Sisteminde gelir ve gider belgeleri için online kayıt modülünün olmaması bu belgelere ilişkin sahte belge kontrolünün yapılamamasına neden olmaktadır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 26 (%25,5) kişi “e-Defter Sisteminin eksik yönleri olup hala tam sürüm olarak çalışmamaktadır” ifadesine katılmamakta,
- 31 (%30,4) kişi “e-Defter Sistemindeki kayıtların GİB ve Özel Entegratör tarafından saklanması güvenli saklama olanağı sağlamaktadır” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 30 (%29,4) kişi “Her iki sistemde beklentilere cevap vermiştir” ifadesine kesinlikle katılmamakta, 27 (%26,5) kişi aynı ifadeye katılmamakta, katılımcıların %55,9’u bu konuda olumsuz görüş bildirmiştir.
- 33 (%32,4) kişi “Her iki sisteminde hala ciddi eksiklikleri vardır” ifadesine kesinlikle katılmakta,
- 27 (%26,5) kişi “e-Defter Sisteminde muhasebe bürolarında kullanılan muhasebe program kayıtlarının. xmls formatında sisteme yüklenmesi sistemin içerisinde henüz

muhasesel bir yazılımının olmadığını göstermektedir” ifadesine kesinlikle katılmamakta,

- 31 (%30,4) kişi “Her iki sistem sayesinde tüm mükelleflerin defter kayıtlarının elektronik ortama alınmasıyla vergiden kaçınma, vergi kaçakçılığı, sahte fatura kullanımı gibi vergi kaybına neden olan sebepler çift taraflı kontrol sayesinde ortadan kalkacaktır” ifadesine kesinlikle katılmakta, yine 26 (%25,5) kişi aynı ifadeye katılmakta, katılımcıların %55,9’u bu yönde olumlu görüş bildirmektedir.
- 29 (%28,4) kişi “e-Defter ve Defter Beyan Sistemlerini kullanabilmek için eğitim almam gerekti” ifadesine katılmamakta,
- 25 (%24,5) kişi “Sistemlerin sürekli güncellenmesi beraberinde sürekli eğitim ihtiyacının doğmasına neden olmuştur” ifadesine kesinlikle katılmakta iken 25 (%24,5) kişi de katılmamakta,
- 30 (%29,4) kişi “Defter Beyan Sistemi e-Defter Sistemine göre daha kullanışlıdır” ifadesine kesin olarak katılmakta, yine 24 (%23,5) kişi aynı ifadeye katılmakta katılımcıların %52,9’ı bu yönde olumlu görüş bildirmektedir.
- 37 (%36,3) kişi “e-Defter Sistemi Defter Beyan Sistemine göre daha kullanışlıdır” ifadesine kesinlikle katılmamakta, 25 (%24,5) kişi aynı ifadeye katılmamakta katılımcıların %60,8’i bu yönde olumsuz görüş bildirmektedirler.
- 36 (%35,3) kişi “Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemleri yüzünden mesleğimin geleceğinden endişeliyim” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 31 (%30,4) kişi “Her iki sistemde kâğıt kullanımı ve kırtasiye işlerini azaltmaktadır” ifadesine katılmamakta,
- 39 (%38,2) kişi “Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlamaktayım” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 34 (%33,3) kişi “T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın bölgelerde bulunan Vergi Denetim Başkanlıklarını kapatarak Ankara’da tek bir merkeze taşıması ilerleyen dönemlerde vergi denetimlerinin online olarak Defter Beyan Sistemi ve e-defter sistemleri üzerinden yapılacağını göstermektedir” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 36 (%35,3) kişi “Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemlerinin tüm mükellefler tarafından kullanılmaya başlanması ile denetim ve mali müşavirlik alanına doğru kayacağını düşünüyorum” ifadesine kesinlikle katılmamakta,

- 34 (%33,3) kişi “Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlayamıyorum” ifadesine katılmamakta,
- 33 (%32,4) kişi “Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelerin artmasıyla Muhasebe Mesleğine daha çok önem ve değer verilmektedir” ifadesine kesinlikle katılmamakta,
- 38 (%37,3) kişi “İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum” ifadesine kesinlikle katılmaktadır.

Ankete katılan meslek mensuplarının genel değerlendirmelerine bakıldığında iki sisteminde meslek mensuplarının beklentilerine cevap veremediği ancak iki sistem kıyaslandığında Defter Beyan Sistemini e-defter sistemine göre daha kullanışlı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Muhasebe ticaretin başlangıcıyla insanlık tarihindeki yerini almış basit taş, kil tabletler, papirüs kağıtlarına tutulan hesap kayıtları insanlığın gelişmesine paralel bir süreçten geçerek günümüz teknolojisiyle birlikte e-muhasebe sistemleri olarak karşımıza çıkmıştır.

Bu çalışmamızda Tokat ilinde faaliyet gösteren 101 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve 1 Yeminli Mali Müşavirin 2.sınıf tacir ve serbest meslek erbablarına ait yasal defter kayıtlarının elektronik olarak tutulduğu “Defter Beyan Sistemi” ile 1.sınıf tacir, sermaye şirketleri ve defterlerini bilanço usulüne göre tutulan diğer mükelleflerin defter kayıtlarının tutulduğu “e-defter” sisteminin karşılaştırılması ve değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Araştırma verilerinin analizleri SPSS programında yapılmıştır. Anket formunun birinci ve üçüncü bölümünü analiz etmek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. İkinci bölümde ise; ankete ait ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için açıklayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Faktörlerin güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Faktör analizi ile elde edilen faktörlerin katılımcıların demografik özellikleri itibariyle farklılaşıp farklılaşmadığı Bağımsız İki Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi ile test edilmiştir. Analizlerde $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Yapılan araştırmada Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının her iki sisteminde beklentilere cevap veremediğini belirtmiştir. Maliye Bakanlığı sistemler üzerinde sürekli güncellemeler yaparak kullanıcılardan gelen geri dönüşlere göre sistem yazılımlarını yenilemektedir. Ancak geline nokta hala ciddi eksikliklerin olduğu anlaşılmaktadır.

Özellikle e defter kapsamında tüm mükelleflerin elektronik belge kullanımına gruplar halinde alınması sistemsal alt yapıda yapılanmanın hala sürdürüldüğünün bir göstergesidir. Yapılan son açıklamalarla 2023 yılı sonu itibariyle tüm mükelleflerin e-dönüşüm işlemlerinin tamamlanacağını göstermektedir.

Sistemler arasında yapılan kıyaslamada ise meslek mensupları Defter Beyan Sisteminin e-Defter Sistemine göre daha kullanışlı olduğunu belirtmişlerdir. Bunun en önemli nedeni ise işletme defteri ve serbest meslek erbaplarının herhangi bir grupta yapılmaksızın bir bütün halinde sisteme dahil edilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Meslek mensuplarının talep ve önerileri doğrultusunda yapılacak iyileştirmelerle sistemlerin kullanıcılar için daha verimli olacağı, e-dönüşüm kapsamında mali hizmetlerin sorunsuz bir şekilde tüm paydaşların ihtiyaçlarına cevap vereceği aşıkardır.

Dijital dönüşüm süreci beraberinde sürekli eğitim ihtiyacının da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Her ne kadar araştırma sonucunda meslek mensupları eğitim ihtiyaçları olmadığını belirtse de meslek mensuplarının bilgi ve becerilerini güncellemesi için TURMOB tarafından yıllık belirli kredi saatine denk gelecek akrediteli eğitim alma zorunluluğu getirilmesi hedeflenmiştir. Ancak eğitim içerikleri ve eğitmenler konusundaki belirsizlik devam etmektedir.

2022 yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde düzenlenen 9. Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresinde meslek mensupları ile yapılan kapanış oturumunda meslek mensuplarının aksine Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN ve Prof. Dr. Kamil BÜYÜKMİRZA muhasebe mesleğinin e-dönüşüm süreçlerinin tamamlanması ile yakın bir gelecekte müşavirlik ve denetim alanlarına evrileceği hususunun altını çizmesine karşılık meslek mensuplarının bu duruma ne ölçüde hazır oldukları, müşavirlik ve denetim çalışmalarının mesleki faaliyetleri ve gelirlerinin ne kadarını oluşturacağının yeni bir tartışma konusu olabileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan üniversitelerimizde verilen muhasebe eğitimleri ve akademisyenlerimiz e-muhasebe uygulamaları konusunda ne derecede hazır olduklarının araştırılması ve buna yönelik çalışmaların hızlandırılması gerekmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının Anadolu'da bulunan Vergi Denetim Başkanlıklarını Ankara'ya taşıması ülkemizde e-denetim uygulamalarının da yakın bir gelecekte hayata geçeceğini göstermektedir. Peki e-denetim nedir?, Nasıl yapılacağı?, vergi denetmenleri, mükellef ve meslek mensuplarının bu konudaki beklentileri de sistemin uygulanmaya başlamadan önce araştırılması ve tüm yönleriyle objektif bir denetim sisteminin oluşturulması tüm paydaşlar açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- AKKAYA, Y (2019) Defter Beyan Sistemi Uygulaması ve Sistemde Görülen Aksaklıklara Yönelik Çözüm Önerileri: Trabzon İlinde Bir Araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme programı Yüksek Lisans Tezi
- AYDIN, F.Z.,(2018). Türkiye’de e-Fatura ve e-Defter Uygulamalarının İşletmeler Üzerine Yansımaları ve Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe ve Denetim Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- BAL, E. (2018). Elektronik Defter (E-defter) Uygulamaları ve İşletmeler Açısından Kazanımları. İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- ÇARIKÇI, O., (2018). Kayıtlar ile Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması (Defter-Beyan Sistemi) Mali Müşavirler Tarafından Değerlendirilmesi Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi 119-140.
- DPT, Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010), Mayıs 2006,http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/BT_Strateji/Diger/060500_BilgiToplumuStratejisi.pdf, erişim tarihi: 22.05.2018.
- DPT, e-Devlet Proje ve Uygulamaları, Eylül 2005, http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2014/04/e-Devlet_Proje_ve_Uygulamalari_2005.pdf, erişim tarihi: 22.05.2018.
- EKİZ, N., (2018). e-Fatura ve e-Defter Sisteminin Bağımsız Denetime Katkıları Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe ve Denetim Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, Defter Beyan Sistemi, <https://www.defterbeyan.gov.tr/avantajlari-neler.html>, erişim tarihi: 22.05.2018.
- Gelir İdaresi Başkanlığı, e-Belge Portal Özel Entegratör Listesi 2021. <https://ebelge.gib.gov.tr/efaturaozelentegratorlerlistesi.html>

Gelir İdaresi Başkanlığı, e-Defter Portal Uyumlu Program Listesi 2021.
(<http://edefter.gov.tr/edefteruyumluyazilimler.html>)

Gelir idaresi başkanlığı, e-defter Portalı Mevzuat 2021
(<http://edefter.gov.tr/edeftermevzuat.html>)

Gelir İdaresi Başkanlığı, Faaliyet Raporu 2010, Ankara, 2011.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:3)
(<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191019-4.htm>)

KIZGIN.M, (2017). e-Fatura ve e-Defter Uygulayıcılarının Sürekli Denetim Algıları Üzerine Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:1) 13 Aralık 2011 tarih ve 28141 sayılı Resmî Gazete.
(<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/12/20111213-10.htm>)

ÖZDAMAR, K. (2013). Paket programları ile istatikselsel veri analizi cilt:2.(Dokuzuncu Baskı). Ankara: Nisan Kitapevi

ÖZDEMİR, M., (2016). Muhasebe e-defter, e-fatura Uygulamaları ve Türkiye’de e-defter, e-fatura Sistemine Geçen İşletmeler Üzerine Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe ve Finans Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

THURSTONE, L. L. (1957). Multiple factor analysis. Chicago: The University of Chicago Press.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, Sıra No: 486, 17 Aralık 2017 tarih ve 30273 sayılı Resmî Gazete.

EK 1

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından toplam 186 yazılım firmasına ait 205 yazılıma uyumluluk onayı verilmiş olup 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği kapsamında GİB uyumluluk onayı alan yazılımlar aşağıda listelenmiştir.

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
1	LOGO YAZILIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Logo e-Defter	1.00.00	
		Netsisedefter	1.9.9.1	
		Logo e-Defter	01.01.2000	✓
		j-guar e-Defter	1	
2	MİKRO YAZILIMEVİ SAN. VE TİC. A.Ş.	Mikro e-Defter	1.02	
		Mikrofortuna EDefter	v1.00	✓
3	ISIS E DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİLERİ SAN. TİC. A.Ş.	ISIS e-defter	V1.0	✓
4	F.I.T BİLGİ İŞLEM SİSTEMLERİ SERVİSLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	FIT SAP e-Defter Çözümü	1	✓
		FIT Bulut e-Defter	v1.0	✓
5	PARTNERA BİLGİ SİSTEMLERİ VE DAN.HİZ.A.Ş.	Partnera e-Defter Uygulaması	1.0.3	
6	C/S ENFORMASYON TEKNOLOJİLERİ LTD.ŞTİ	Cybersoft e-Defter Uygulaması	1	✓
7	UZMAN BİLİŞİM DANIŞMANLIK A.Ş.	Experteam e-Defter Uygulaması	1	
		Experteam e-Defter Plus Uygulaması	1	✓
8	LİNK BİLGİSAYAR SİS. YAZILIMI VE DONAN. SAN. VE TİC. A.Ş.	Link Güneş e-defter	1.00.00	
		Yeni Nesil e-Defter	1.00.00	
		Link e-Defter	1.00.00	✓
9	NETBT DANIŞMANLIK HİZMETLERİ A.Ş.	NETSign-edefter	1.0.0	✓
10	TABİM BİLİŞİM EĞİTİM DANIŞMANLIK SAN. TİC. A.Ş.	TABİM Muhasebe e-Defter	1	
11	İNFİNA YAZILIM A.Ş.	İnfleks Muhasebe eDefter Uygulaması	v 1.0	
12	LİKOM YAZILIM HİZMETLERİ VE TİCARET A.Ş.	Likom Yazılım e-Defter Uygulaması	1.00.00.001	

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
13	LOGİN BİLGİSAYAR YAZILIMLARI A.Ş.	LOGİN ERP e-Defter	V1.01	
14	Zirve Bilgi Teknolojileri Sanayi Ticaret A.Ş.	Zirve e-Defter	V.1.00	
		Nova e-Defter	V.1.00	
15	TÜRMOB-TESMER TEMEL EĞT. VE STAJ. MRKZ. EĞT. YAY. YAZ. H. İŞLETMESİ	LUCA E-DEFTER UYGULAMASI	1	
16	ETA BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	EtaSQL e-Defter Üretme Program Modülü	V-1.01	
17	ORKA BİLGİSAYAR TİC. SAN. LTD. ŞTİ.	Orka e-Defter	1.0.0.0	
18	VBT BİLGİ TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	i-Gate e-Defter Uygulaması	Versiyon 1.3	
		i-Gate e-Defter Uygulaması	Versiyon 2.0	✓
19	İNTECON BİLİŞİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	Intecon Infor Ln E-defter	Infor Ln	
		Intecon Infor Baan IV E-defter	Infor Baan IV	
		Intecon E-defter	v1.0	✓
20	DERECE YAZILIM HİZMETLERİ TİC. A.Ş.	Paralog	4.0.0.0	
21	VEGA BİLGİSAYAR HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	Vega e-Defter	1	✓
22	SOFT İŞ ÇÖZÜMLERİ ANONİM ŞİRKETİ	SOFT e-Defter Uygulaması	V.1.00	
		SOFT Platform Bağımsız e-Defter Uygulaması	v1.0	✓
23	SNI TEKNOLOJİLERİ HİZMETLERİ A.Ş.	SNI e-defter	1	✓
24	NEBİM NEYİR BİLGİSAYAR SANAYİİ VE HİZMETLERİ A.Ş.	Nebim V3 e-Defter	1.0.0.0	
		Nebim V3 e-Defter	2.0.0.0	
25	D.T.P. BİLGİ İŞLEM İLETİŞİM VE SAN. TİC. A.Ş.	Workcube	1	
		NetInvoice	1	✓
		NetInvoice	2.0	✓
26	DİA YAZILIM SAN. VE TİC. A.Ş.	DİA e-Defter	1	

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
27	SABANCI DİJİTAL TEKNOLOJİ HİZMETLERİ A.Ş.	BİMSA E-DEFTER UYGULAMASI	1.0.0	✓
28	MEDEPIA BİLGİSAYAR DAN. HİZ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Medepia e-Defter Çözümü	1	
29	İDEA TEKNOLOJİ ÇÖZÜMLERİ BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. A.Ş.	VisionPlus e-Defter	1.0.0.0	✓
30	NETLE YAZILIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Netle-defter	1	✓
31	ALFA YAZILIM DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.	ALFA e-Defter- SAP	01.09.2000	
32	İINFOERA YAZILIM DAN. PROJE YÖNETİMİ TURİZM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	İinfoera e-Defter Uygulaması	1.0.0	✓
33	SENTEZ BİLGİSAYAR YAZILIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Sentez LIVE ERP e-defter	1.00.00	
34	AKIN YAZILIM BİLGİSAYAR İTH. İHR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	AKINSOFT WOLVOX e-Defter	7.02.01	
35	DATASOFT BİLGİSAYAR SİST. YAZILIM VE DONANIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Datasoft e-Defter	1.0.2	
		Datasoft Cloud e-Defter	2.0.2	✓
36	MEBİTECH BİLİŞİM A.Ş.	Medy	1.0.0	✓
37	INTERTECH BİLGİ İŞLEM VE PAZ. TİC. A.Ş.	InterDefter	v.1.0	✓
38	EFinans ELEKTRONİK TİCARET VE BİLİŞİM HİZM. A.Ş.	eFinans ERP Bağımsız e-Defter Uygulaması	1	✓
39	NOVACON BİLİŞİM DAN. VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ.	Oradata e-Defter Uygulaması	1.0.0	
40	UYUMSOFT BİLGİ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ TİC. A.Ş.	Uyumsoft e-Defter	V1.0.1	✓
41	NATİCA TEKNOLOJİ DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ.	Natica e-Defter Yazılımı	1	
42	TEKRON BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TİC.LTD. ŞTİ.	Tekron tekDefter	1	
43	METASİS TEKNOLOJİ TİC.LTD. ŞTİ.	Metasis e-Defter Uygulaması	1.0.1	✓
44	ERA ENFORMASYON SİST. DAN. HİZM. İNŞ. TAAH. TİC. LTD ŞTİ.	ERA e-Defter Uygulaması	v1.0	✓
45	İUS YAZILIM BİLİŞİM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	e-GenİUS Ms Dynamics AX 2009 e-Defter Çözümü	2009	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
46	BTPRO BİLGİ TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	BTPRO Defterdar	1	✓
47	BTC BİLİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	BTC e-Defter Çözümü	V1.0	✓
48	ePLATFORM BULUT BİLİŞİM ANONİM ŞİRKETİ (Turkcell e-Şirket)	ePlatform	1.0.0.0	✓
49	CPM Yazılım A.Ş.	CPM Master e-Defter	1.0.1	
50	KOÇSİSTEM BİLGİ VE İLETİŞİM HİZ.A.Ş.	KoçSistem e-Defter Çözümü	1	✓
51	NETSİM BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ YAZILIMI VE DONANIMI SAN. VE TİC. A.Ş.	Netsim e-Defter Uygulaması	V1.0.0.1	
52	TÜRKKEP KAYITLI ELEKTRONİK POSTA HİZM. SAN. VE TİC. A.Ş.	Türkkep e-Defter Uygulaması	Versiyon 2.0	✓
53	RESİTAL YAZILIM HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	Resital EDefter	1.0.0.1	✓
54	SOFTTECH YAZILIM TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE PAZ. TİC. A.Ş.	Softtech e-Defter Uygulaması	1	✓
55	PARGE YAZILIM DANIŞMANLIK VE TİC. A.Ş.	Pargesoft e-Defter	1	
56	IAS BİLGİ İŞLEM DAN. SAN. VE TİC. A.Ş.	CANIAS ERP E-DEFTER	1.00.00	
57	IFS KURUMSAL BİLGİ SİSTEMLERİ A. Ş	IFS Kurumsal Bilgi Sistemleri e-Defter Modülü	v 1.0	
58	DOĞUŞ BİLGİ İŞLEM VE TEKNOLOJİ HİZMETLERİ A.Ş.	Doğuş e-Defter	1.0.0	✓
59	MİKROKOM BİLGİSAYAR PROGRAMLARI YAZILIM TİC. A.Ş.	GMS.NET e-Defter	1.0.0	
		ALTOS e-Defter	1.0.0	
60	MAVİ BİLİŞİM VE DAN. HİZM. LTD. ŞTİ.	Mavi e-Defter	1	
61	BENTAŞ BİLGİSAYAR ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİK VE TİC. A.Ş.	Elma e-Defter	1	
62	SET YAZILIM HİZMETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	SetNet e-Defter	1	✓
63	AYASOFYAZILIM BİLİŞİM ANONİM ŞİRKETİ	A-Defter	1.0.0.0	✓
64	KOD YAZILIM VE PROJE HİZMETLERİ TURİZM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Sedna e-Defter	1.0.0	

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
65	TEKNOSOL BİLGİSAYAR YAZILIM HİZM. LTD. ŞTİ.	Vera e-Defter	1	✓
66	VERİBAN ELKT. VERİ İŞLEME VE SAKLAMA HİZ. A.Ş.	Veriban e-Defter	1.0.0	✓
67	INNOVA BİLİŞİM ÇÖZÜMLERİ A.Ş.	PayFlex e-Defter	1.0.0	✓
68	ATP TİCARİ BİLGİSAYAR AĞI VE ELEKTRİK GÜÇ KAYNAKLARI ÜR. VE PAZ. TİC. A.Ş.	GTP e-Defter	01.01.2000	
69	MAVİNCİ BİLİŞİM END. UYG. EGT. VE DAN. HİZ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Mavinci SAP e-Defter Uygulaması	V1.0	
70	TETAŞ İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	Tetaş e-Defter Uygulaması	v1.0	
71	MİRA YAZILIM VE BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	MİRA/ERP E-DEFTER	V.1.0.0.0	
72	TECCON BİLGİSAYAR YAZILIM VE DANIŞMANLIK LTD.ŞTİ.	TECCON DEFTER	1	
73	DTEK BİLİŞİM SİSTEM VE ÇÖZÜMLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ	Dtech e-Defter	1.0.0	✓
74	OBASE BİLGİSAYAR VE DAN.HİZ.TİC.A.Ş.	e-Defter Ox Connector	V1.0	✓
75	G YAZILIM BİLGİSAYAR TEK. DAN. VE ORG. REK. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ	Orkestra e-Defter	v1.0.0	✓
76	KOMTAŞ BİLGİ YÖNETİMİ DAN. VE TİC.A.Ş.	Komtaş E-defter	1.0.0	
77	P.C.İ.S. BİLGİ İŞLEM VE DAN. HİZM. LTD. ŞTİ.	PLANET e-Defter e-Belge ve e-Arşiv Yönetim Sistemi	1	✓
78	ECHO YÖNETİM VE BİLİŞİM HİZM. A.Ş.	Efespro/eDefter	1	
79	VENERO BİLİŞİM SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	Serendip eDefter	V1.00.00	
80	SPARTAKUS YAZILIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Spartakus Yazılım e-defter	Ver 12c.1	
81	TARNET TARIM KREDİ BİLİŞİM VE İLETİŞİM HİZM. SAN. VE TİC. A.Ş.	Tarnet e-defter (sürüm 1.0)	1	✓
82	VEGA YAZILIM LTD.ŞTİ.	NetteDefter	1.0.0	✓
83	NG LOJİSTİK PAZ. YAT. VE GAYRİMENKUL A.Ş.	NG e-defter	1	
84	MAPA İNŞAAT VE TİC. AŞ	MNGNet e-Defter	1.0.0.0	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
85	6 GEN GLOBAL DAN. YAZILIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	6GEN e-Defter	1.0	
		6GEN Dynamics AX e-Defter	1.0	
86	ÇUKUROVA İTHALAT VE İHRACAT TÜRK A.Ş.	e-Defter Uygulaması	1	
87	LOBİ BİLİŞİM VE DAN. LTD.ŞTİ.	Lobi Bilişim e-Defter Uygulaması	1	
88	MEGA YAZILIM BİLİŞİM SAN.TİC.LTD. ŞTİ.	MEGA e-Defter	1	✓
89	ÜMİT YELDAN	Yeldan e-Defter	v1.0	✓
90	BEL YA TURİZM ENERJİ BİL.SAN.VE TİC.A.Ş.	Belit e-Defter	V1.0	
91	ARTI YAZILIM VE DANIŞMANLIK TİC.LTD. ŞTİ.	ARYADA e-Defter Çözümü	V1.0	
92	CİNER YAYIN HOLDİNG A.Ş.	CDEFTER	1	✓
93	BİS ÇÖZÜM BİLGİSAYAR VE ENTEGRASYON HİZ.VE TİC.A.Ş.	Winbank e-Defter	1	
94	MODEL BİLGİ İŞLEM HİZMETLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ	MODEL ERP e-Defter	1	
95	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	Havelsan e-defter	1.0.0.0 Sürümü	✓
96	PROTEL BİLGİSAYAR A.Ş.	PortalPLUS eDefter	1	✓
97	BİRLEŞİK YAZILIM HİZM. LTD. ŞTİ.	Dinamo ERP/QAD	2,2	✓
98	İBEM İZMİR BİLGİSAYAR MERKEZİ EĞİTİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Loggia Entegre	1	
99	EDM BİLİŞİM SİSTEMLERİ VE DAN. HİZM. A.Ş.	EDM e-Defter	1.0.0	✓
		Edm e-Defter	2	✓
100	ANKARA YAZILIM DONANIM MÜŞAVİRLİK SAN. TİC. A.Ş.	Ankara Yazılım e-Defter Uygulaması	1.0.0.0	✓
101	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN A.Ş.	Banvit e-Defter Uygulaması	1	
102	BİMED BİLGİSAYAR YAZILIM A.Ş.	Bimed e-Defter	V1.00.001	✓
103	BİLTAŞ ELEKTRONİK SİSTEMLER YAZILIM SAN. TİC. A.Ş.	Biltaş E-DEFTER	1	✓
104	BİLKONT DIŞ TİC. VE TEKSTİL SAN. A.Ş.	SERP Finans e-Defter	02.01.2000	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
105	EG YAZILIM DONANIM DAN. HİZ. LTD. ŞTİ.	EG e-Defter	v1.0	✓
106	OYAK PAZARLAMA HİZMET VE TURİZM A.Ş.	Oypa Platform Bağımsız Defter Çözümü	1	✓
107	ŞAHİN BİLGİSAYAR YAZILIM VE DAN. HİZM. SAN. TİC. A.Ş.	Millenium e-Defter	V1.0	✓
108	MİNİNERVA YAZILIM A.Ş.	Minerva e-Defter	v1.01	✓
109	DERİN BİLGİ SİSTEMLERİ YAZ. VE DAN.TİC.LTD. ŞTİ.	DerinBilgieDefter	1	
110	ADAM PERAKENDE OTOMASYON SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ.	Myasoft e-Defter Yazılımı	1	
111	YÖN BİLGİ SİST. TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	PRUVA e-defter/400	1.0 Sürümü	
112	HERİŞ SERAMİK VE TURİZM SAN. A.Ş.	Güral System e-Defter	v1.2	✓
113	HAZİRAN YAZILIM A.Ş.	DefteriKolay	1,05	✓
114	ALARKO HOLDİNG A.Ş.	ALVİMA	1	
115	BİLİŞİM SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	bilışimERP	1,4	
116	ORGANİK KİMYA SANAYİ VE TİC. A.Ş.	Organik Kimya e-Defter Uygulaması	1	
117	KORGÜN BİLGİSAYAR YAZILIM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ.	Korgün e-defter	v.141001	
118	HİTİT BİLGİ TEKNOLOJİLERİ DAN. VE BİLG. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	HİTİT ERP E-DEFTER	1.0.0.0	✓
119	YAZ BİLGİ SİSTEMLERİ VE TİC. A.Ş.	Yaz Bilgi Sistemleri- E Defter	1	✓
120	PRODEA BİLGİ TEKNOLOJİLERİ DAN. A.Ş.	Prodea e-Defter Çözümü	V1.0	
121	TUR-KON KONTEYNER TAŞIMACILIK VE DENİZCİLİK A.Ş.	Turkon EDF	1,02	
122	AQVILA SOFTWARE YAZILIM A.Ş.	e-MOR e-Defter	1	
		eagle e-Defter	1	
123	PROTEK YAZILIM SİSTEM DANIŞMANLIK BİLG.SAN. VE TİC.LTD. ŞTİ.	Protek e-Defter	1	
124	YAZBİM YAZILIM HİZMETLERİ VE TİC. A.Ş.	YAZBİM e-Defter Uygulaması	V1.0.0	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
125	İZİBİZ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	IZIBIZ e-Defter	1	✓
126	KOLEKSİYON MOBİLYA SAN. A.Ş.	Koleksiyon ERPEDF	1,08	
127	MDS YAZILIM HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	MDS E-DEFTER	1	
128	ISM TEKNOLOJİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Smart e-Defter	0,1	✓
129	TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	Vakıfbank e-Defter Uygulaması	Versiyon 1.0	✓
130	PRATİK OFİS YAZILIM BİLGİSAYAR TİC. LTD. ŞTİ.	PROF E DEFTER	1,01	✓
131	SEMBOL BİLGİSAYAR YAZILIM DONANIM SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	Sembol EDefter V1.0.0	1.0.0	
132	MERCAN BİLGİ TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	DesenERP e-Defter	1.0.0.0	
133	BİLMED BİLGİSAYAR VE YAZILIM A.Ş.	BilMedical eDefter	1	
134	NARBAY PROJE ORG. TİC. A.Ş.	Radix	2014,01	
135	WEBTİCARİ YAZILIM TEKSTİL SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	webticari E-DEFTER	1	✓
136	TURUNÇ İNŞAAT BİLİŞİM YAZILIM GELİŞTİRME DAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Turunç e-Defter Uygulaması	1	✓
137	OSOFT YAZILIM BİL.DAN.MÜH.SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	OSOFT e-Defter	v 1.0	✓
138	GAP BİLİŞİM YAZILIM İNŞ. VE AKARYAKIT SAN. TİC. A.Ş.	GAP e-Defter Uygulaması	1	✓
139	NES BİLGİ VERİ TEKNOLOJİLERİ VE SAKLAMA HİZM. A.Ş.	NESBilgi e-Defter	1.0.0	✓
140	CRS SOFT YAZILIM HİZM. A.Ş.	Crs Soft e-Defter	V1.0.0	✓
141	AKSOTEK BİLGİ TEKNOLOJİLERİ LTD. ŞTİ.	DAMGA E-DEFTER	1	✓
142	BİLGİSAYAR YAZILIM TELEKOMÜNİKASYON ELEKT. LTD.ŞTİ.	BAY.t e-Defter	1	
143	PRODEK BİLİŞİM YAZILIM YAPI İNŞ. SAN. TİC. A.Ş.	Prodek e-Defter Uygulaması	1	✓
144	POLEN YAZILIM HİZM. VE DAN. -	Polen Elektronik	1	

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
	MEMDUH DURMAZ	Defter Modülü		
145	ADA YAZILIM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	AdaYazılım e-Defter	1	
		ADA YAZILIM EDEFTER	2.0	✓
146	OFİS BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. A.Ş.	Ofis e-Defter	1	✓
147	ÖMER ATİKER YAZILIM OTOMASYON SİST. A.Ş.	Atiker Yazılım AtikEbelge	7	✓
148	ACRAN BOĞAZİÇİ KİMYA A.Ş.	ACRASoft	V4	✓
149	KKB KREDİ KAYIT BÜROSU A.Ş.	E-ntegre e-Defter	1.0.0.0	✓
150	NEW BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BİLG. YAZ. EĞİT. DAN. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	CONVERT E-DEFTER	1.0.0.0	✓
151	HOBİM BİLGİ İŞLEM HİZMETLERİ A.Ş.	HOBİM D-E LEDGER	1	✓
152	APPSCON BİLİŞİM HİZM. SAN.TİC.LTD. ŞTİ.	Appscon e-Defter Uygulaması	1	
153	POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI ANONİM ŞİRKETİ	PTT e-Defter	1.0.0	✓
		PTT e-Defter	2.0.0	✓
154	REELSOFT YAZILIM DAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Reelsoft e-Defter Programı	1	
155	DESTEK BİLGİSAYAR UYGULAMA SERVİS HİZM. LTD.ŞTİ.	Destek ERPEDF	1,09	
156	ACRON BİLİŞİM A.Ş.	ACRON e-defter	1.0.0.0	✓
157	EVİRİM YAZILIM VE DANIŞMANLIK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Evrin e-Defter	1.0.0.1	✓
158	MAKRON BİLİŞİM YAZILIM GELİŞTİRME VE DAN. A.Ş.	e-Defter Uygulaması	1	✓
159	ZİRAAT TEKNOLOJİ A.Ş.	Ziraat e-Defter Yazılımı	1	✓
160	LEAN YAZILIM VE BİL. TEKNOLOJİLERİ GIDA TAR. HAY. SAN. VE TİC. A.Ş.	Lean e-Defter	V2.0.17	✓
161	SYB YAZILIM BİLİŞİM GELİŞ. VE DAN. A.Ş.	SYB e-Defter Uygulaması	1	✓
162	KOLAYSOFT TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Kolay Defter	v.1.0	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
163	ZETA YAZILIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	ZETA E-DEFTER	1.1	
164	FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ FAKTORİNG İKTİSADİ İŞLETMESİ	FKB e-Defter	V 1.0.1	✓
165	VEGAGRUP YAZILIM VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TİC.LTD. ŞTİ.	VegaGrup Defter	1.0.0	✓
166	UYUMSOFT KURUMSAL İŞ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	UYUMSOFT KURUMSAL e-Defter	V.1.0.1	✓
167	M.B.İ.S BİLGİSAYAR OTOMASYON DANIŞMANLIK VE EĞİTİM HİZMETLERİ SAN. TİC. A.Ş.	MBIS E-DEFTER	V1.0.0	
168	PARK ENTEGRASYON E DÖNÜŞÜM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	PARK e-Defter	V1.0	✓
169	SAN BİLGİSAYAR TİCARET TURİZM İTHALAT VE İHRACAT ANONİM ŞİRKETİ	Abacus E-defter	1.0.0.1	
170	VADİ KURUMSAL BİLGİ SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ.	DIGIFINANS e-Defter	V 1.0	✓
171	Türk Telekomünikasyon A.Ş.	TT e-Defter	1.0.0	✓
172	IDECON DANIŞMANLIK HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	IDECON i-Defter	1.0	✓
173	LOGO ELEKTRONİK TİCARET HİZMETLERİ A.Ş.	eLogo e-Defter	1.00.00	✓
174	CSA DANIŞMANLIK VE BİLİŞİM HİZM. LTD. ŞTİ.	QAD E-Docs	1.0	
175	ATİKER YAZILIM VERİ İŞLEM A.Ş.	AtikE-Belge	9.0	
176	BİR YAZILIM BİLGİSAYAR TİC. LTD. ŞTİ.	BİR ERP E-DEFTER	1.00	✓
177	SFS DANIŞMANLIK BİLGİ İŞLEM SAN. VE DİŞ TİC. A.Ş.	SFS GL E-defter Uygulaması	1.00	
178	MEGA İŞ ÇÖZÜMLERİ YAZILIM SAN. VE TİC.LTD. ŞTİ.	MEGA İŞ e-Defter	1	✓
179	ENFOTEK ENDÜSTRİYEL BİLİŞİM TEKNOLOJİ ÜRÜN. VE DANIŞMANLIK SAN. VE TİC. A.Ş.	ENFOTEK e-DEFTER	1.0.0	
180	TİCARİİ TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ticari1 e-Defter	V1.0.1	✓

Sıra No	Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon/ Sürüm Numarası	Platform Bağımsız mı? (*)
181	ARD GRUP BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	ARD TURK DEFTER	1.0	✓
182	MYSOFT DİJİTAL DÖNÜŞÜM A.Ş.	Mysoft e-Defter	V1.0.1	✓
183	Aktif Yatırım Bankası A.Ş.	AktifBank e-Defter	1.0.0	✓
184	ÜNLEM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	ProConnect e-Defter	1.0	✓
185	ICE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	ICE E-DEFTER	1.0	✓
186	EKSTREM YAZILIM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	EKSTREM E-DEFTER	1.1	✓
187	Teknobit Bilişim Sistemleri Ltd. Şti.	TeknoBit E-Portal	1.0.2.1.	✓
188	SOFTTECH YAZILIM TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE PAZARLAMA TİC A.Ş.	Softtech e-Defter Web Uygulaması	1.0.0	✓
189	Detay Teknoloji Yazılım Danışmanlık ve Bilgisayar Hizmetleri Ticaret Sanayi A.Ş.	Detay Teknoloji e-Defter	V1.0	✓
190	HIZLI BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	Hızlı Defter	2.0	✓
191	PWC YÖNETİM DANIŞMANLIĞI ANONİM ŞİRKETİ	PwC e-Defter Uygulaması	v1.0.0	✓
	TOPLAM YAZILIMCI SAYISI: 191			

EK 2

421 No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği kapsamında GİB'ten özel entegrasyon izni alan kurumlar aşağıda listelenmiştir. Sayfa 23

UNVAN	İl
İDEA TEKNOLOJİ ÇÖZÜMLERİ BİLGİSAYAR SAN. VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
D.T.P. BİLGİ İŞLEM İLETİŞİM VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
MEBİTECH BİLİŞİM A.Ş.	İstanbul
VERİBAN ELEKTRONİK VERİ İŞLEME VE SAKLAMA HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
UYUMSOFT BİLGİ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
KOÇ SİSTEM BİLGİ VE İLETİŞİM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ (KOÇSİSTEM)	İstanbul
LOGO YAZILIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Kocaeli
BİZOFİS BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE YÖNETİM DANIŞMANLIK HİZMETLERİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	İstanbul
İZİBİZ BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
ING BANK ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
SABANCI DİJİTAL TEKNOLOJİ HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
TÜRKKEP KAYITLI ELEKTRONİK POSTA HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
İNNOVA BİLİŞİM ÇÖZÜMLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
MİKRO YAZILIMEVİ YAZILIM HİZMETLERİ BİLGİSAYAR VE SANAYİ TİCARET A.Ş.	İstanbul
EFİNANS ELEKTRONİK TİCARET VE BİLİŞİM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
İŞNET ELEKTRONİK BİLGİ ÜRETİM DAĞITIM TİCARET VE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
SOFTNET YÖNETİM BİLGİ SİSTEMLERİ PROJE VE DANIŞMANLIK SAN.TİC.LTD. ŞTİ.	İzmir
TÜRK EKONOMİ BANKASI ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	İstanbul
EDM BİLİŞİM SİSTEMLERİ VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
NES BULUT YAZILIM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	İstanbul

SNI TEKNOLOJİ HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
FIT BİLGİ İŞLEM SİSTEMLERİ SERV. SAN. VE TİC. A.Ş.	İstanbul
PROTEL BİLGİSAYAR ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
İNTECON BİLİŞİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ TİC. LTD.ŞTİ.	İstanbul
TARIM KREDİ TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
DETAY DANIŞMANLIK BİLGİSAYAR HİZMETLERİ SANAYİ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
AYASOFYAZILIM BİLİŞİM ANONİM ŞİRKETİ	Kocaeli
EPLATFORM BULUT BİLİŞİM ANONİM ŞİRKETİ (TURKCELL E-ŞİRKET)	İstanbul
NETBT DANIŞMANLIK HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
CRSSOFT YAZILIM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
VBT YAZILIM ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
NES BİLGİ VERİ TEKNOLOJİLERİ VE SAKLAMA HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
G-YAZILIM BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİ DANIŞMANLIK VE ORGANİZASYON REKLAM İNŞAAT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Ankara
HİTİT BİLGİSAYAR HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
ALLSTAR BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ LİMİTED ŞİRKETİ	İstanbul
KOLAYSOFT TEKNOLOJİ A.Ş.	Ankara
ÖDEAL TEKNOLOJİ A.Ş.	İstanbul
BTC BİLİŞİM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
ZİRVE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ MEDİKAL TURİZM SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Ankara
DOĞAN E DÖNÜŞÜM HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
INPOSIA BİLİŞİM LİMİTED ŞİRKETİ	İzmir
VEGAGRUP YAZILIM VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
ATLAS YAZILIM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ TİCARET A.Ş.	İstanbul
FİNANSAL KİRALAMA FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ TİCARET FİNANSMANI İKTİSADİ İŞLETMESİ	İstanbul
MİKROKOM BİLGİ TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
BİEN TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
ICE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKET	İstanbul
SMART DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara

MBT E DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
PARK ENTEGRASYON E DÖNÜŞÜM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
ALTAİR YAZILIM VE SAVUNMA SANAYİ TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
DİA YAZILIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	Ankara
SANKONLINE İNTERNET HİZMETLERİ VE YATIRIM ANONİM ŞİRKETİ	Gaziantep
ELPO BİLİŞİM OTOMASYON ELEKTRONİK POMPA SİSTEMLERİ VE PETROL SANAYİ TİCARET LTD.ŞTİ.	Konya
HIZLI BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	Adana
SUPERONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	İstanbul
UYUMSOFT KURUMSAL İŞ SİSTEMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	İstanbul
TİCARİ TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
ARD GRUP BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
IDECON DANIŞMANLIK HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
FARMAKOM ECZANE BİLGİSAYAR HİZ. SAN. VE TİC. A.Ş.	Ankara
UNİVERA BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İzmir
DEVATEK BİLGİ TEKNOLOJİLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
ERCİYES ANADOLU HOLDİNG ANONİM ŞİRKETİ	Kayseri
MYSOFT DİJİTAL DÖNÜŞÜM A.Ş.	İstanbul
MİMSOFT ARGE ARŞİVLEME TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
C1SOFT BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	Sakarya
PAVO FİNANSAL TEKNOLOJİ ÇÖZÜMLERİ A.Ş.	İstanbul
BİRFATURA YAZILIM TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	Ankara
TOKEN FİNANSAL TEKNOLOJİLER ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
TÜRMOB-TESMER EĞİTİM YAYIN VE YAZILIM HİZMETLERİ İKTİSADİ İŞLETMESİ	Ankara
TOLASOFT YAZILIM A.Ş. (SÜPER ENTEGRATÖR)	İstanbul
İLEKA AKADEMİ EĞİTİM DANIŞMANLIK VE MESLEKİ YETERLİLİK BELGELENDİRME A.Ş. (TÜRKBELGE)	İzmir
10.BÖLGE ANTALYA ECZACI ODASI İKTİSADİ İŞLETMESİ	Antalya
NİBA TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
VADİ KURUMSAL BİLGİ SİSTEMLERİ A.Ş.	İstanbul
DEV DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIMLARI ANONİM ŞİRKETİ	Ankara

GENESİS YAPAY ZEKÂ TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
4C TEKNOLOJİ İŞ BİLGİ VE İLETİŞİM SİSTEMLERİ LTD.ŞTİ.	İstanbul
UBL TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
WORLDLINE ÖDEME SİSTEM ÇÖZÜMLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
MİRA TEKNOLOJİ ANONİM ŞİRKETİ	Ankara
FİNALİZER BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ANONİM ŞİRKETİ	İstanbul
NİLVERA YAZILIM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	Kayseri
PROJE TURİZM DANIŞMANLIK VE BİLGİSAYAR HİZMETLERİ LTD.ŞTİ.	Ankara
PARİBU TEKNOLOJİ A.Ş.	İstanbul
POS PERAKENDE OTOMASYON SİSTEMLERİ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	İstanbul
IAS DİJİTAL DÖNÜŞÜM TEKNOLOJİLERİ VE TİCARET A.Ş.	İstanbul

EK 3 ANKET FORMU

B. Lütfen aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katıldığınızı belirtilen ölçeğe göre işaretleyiniz.

(1) KESİNLİKLE KATILMIYORUM	(2) KATILMIYORUM	(3) NE KATILIYORUM NE KATILMIYORUM	(4) KATILIYORUM	(5) KESİNLİKLE KATILIYORUM
-----------------------------------	---------------------	--	--------------------	----------------------------------

	1	2	3	4	5
Defter Beyan Sistemi meslek mensubunun iş yükünü azaltmıştır.					
Defter Beyan Sisteminin aylık vergi beyannamelerini otomatik hazırlaması işlerimizi kolaylaştırmıştır.					
Kullandığım muhasebe programı Defter Beyan Sistemi ile uyumludur.					
Defter Beyan Sistemine direkt veri girişi yapmak yerine muhasebe programım aracılığıyla işlem yapmayı tercih ediyorum					
Defter Beyan Sisteminde yer alan vergi numarası kontrolü sayesinde alış faturalarının sahte fatura olmasının önüne geçilmiştir.					
Defter Beyan Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır.					
Gelecekte vergi mükellefleri Defter Beyan Sistemi üzerine gelir ve gider belgelerinin girişini yaparak vergi beyannamelerini kendileri oluşturabilirler.					
İlerleyen dönemlerde Defter Beyan Sisteminin muhasebe meslek mensuplarını gereksiz kılacağını düşünüyorum.					
e-Fatura kullanımının zorunlu hale gelmesi ile birlikte ileride Defter Beyan Sisteminde otomatik fatura entegrasyonuna geçileceğini düşünüyorum.					
Defter Beyan Sistemi muhasebe meslek elemanlarına ihtiyacı arttırmıştır.					
Defter Beyan Sistemi, verileri GİB bünyesinde sakladığı için güvenli saklama alanı ve denetim kolaylığı sağlamaktadır.					
e-Defter Sistemi defter kayıtlarının daha kolay tutulmasını sağlamaktadır.					
e- Defter Sistemi Meslek Mensubunun iş yükünü azaltmıştır.					
Kullandığım Muhasebe Programı e-defter sistemi ile uyumludur					
Özel Entegratörler e-defter kayıt işlemlerini kolaylaştırmaktadır					
Özel Entegratörlerin vermiş olduğu standart bir hizmet ve fiyat sistemi yoktur.					
e-Defter Sistemi için özel entegratör yerine GİB sistemini kullanmaktayım					
e-Defter Beratlarının oluşturulması ve defter kayıtlarının yüklenmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır.					
e-Defter Sisteminde defter kayıtları daha zor tutulmaktadır.					

(1) KESİNLİKLE KATILMIYORUM	(2) KATILMIYORUM	(3) NE KATILMIYORUM NE KATILMIYORUM	(4) KATILMIYORUM	(5) KESİNLİKLE KATILMIYORUM
e-Defter Sisteminde gelir ve gider belgeleri için online kayıt modülünün olmaması, bu belgelere ilişkin sahte belge kontrolünün yapılamamasına neden olmaktadır.				
e-Defter Sisteminin eksik yönleri olup hala tam sürüm olarak çalışmamaktadır.				
e-Defter Sistemindeki kayıtların GİB ve Özel Entegratör tarafından saklanması güvenli saklama olanağı sağlamaktadır.				
Her iki sistem de beklentilere cevap vermiştir.				
iki sistemin de hala ciddi eksiklikleri vardır.				
Defter Beyan Sisteminin kendi muhasebe yazılımı olması bu sistemi daha verimli kılmaktadır.				
e-Defter Sisteminde muhasebe bürolarında kullanılan muhasebe program kayıtlarının .xmls formatında sisteme yüklenmesi sistemin içerisinde henüz bir muhasebesel yazılımının olmadığını göstermektedir.				
Her iki sistem sayesinde tüm mükelleflerin defter kayıtlarının elektronik ortama alınmasıyla vergiden kaçınma, vergi kaçakçılığı, sahte fatura kullanımı gibi vergi kaybına neden olan sebepler çift taraflı kontrol sayesinde ortadan kalkacaktır.				
e-Defter ve Defter Beyan Sistemlerini kullanabilmek için eğitim almam gerekti.				
Sistemlerin sürekli güncellenmesi beraberinde sürekli eğitim ihtiyacının doğmasına neden olmuştur.				
Defter Beyan Sistemi e-Defter Sistemine göre daha kullanışlıdır.				
e-Defter Sistemi Defter Beyan Sistemine göre daha kullanışlıdır.				
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemleri yüzünden mesleğimin geleceğinden endişeliyim.				
Her iki sistem de kâğıt kullanımı ve kırtasiye işlerini azaltmaktadır.				
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlamaktayım.				
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bölgelerde bulunan Vergi Denetim Başkanlıklarını kapatarak Ankara'da tek bir merkeze taşıması ilerleyen dönemlerde vergi denetimlerinin online olarak Defter Beyan Sistemi ve e-defter sistemleri üzerinden yapılacağını göstermektedir.				
Defter Beyan Sistemi ve e-Defter sistemlerinin tüm mükellefler tarafından kullanılmaya başlanması ile Muhasebe mesleğinin, denetim ve mali müşavirlik alanına doğru kayacağını düşünüyorum.				

(1) KESİNLİKLE KATILMIYORUM	(2) KATILMIYORUM	(3) NE KATILIYORUM NE KATILMIYORUM	(4) KATILIYORUM	(5) KESİNLİKLE KATILIYORUM			
			1	2	3	4	5
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelere kolay uyum sağlayamıyorum.							
Muhasebe uygulamalarında teknolojik gelişmelere bağlı yapılan yasal düzenlemelerin artmasıyla Muhasebe Mesleğine daha çok önem ve değer verilmektedir.							
İş yüklerine karşılık Muhasebe Meslek Mensuplarına kanunlarda yeterli hak ve ayrıcalık sağlanmadığını düşünüyorum.							

C. Demografik Bilgiler

1.Cinsiyetiniz?

() Kadın () Erkek

2.Yaşınız?

() 18-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56 ve üstü

3.Medeni haliniz?

() Evli () Evli Değil

4.Eğitim durumunuz?

() Meslek Lisesi () Önlisans () Lisans () Tezsiz Yüksek Lisans
() Tezli Yüksek Lisans () Doktora

5.Aylık ortalama geliriniz?

() 4.000 TL'den az () 4.001-7.500 TL () 7.501-10.000 TL () 10.001-15.000 TL
() 15.001 TL ve üstü

Katılımınız için teşekkür ederiz.

ÖZGEÇMİŞ

